

308726

ప తి ది న ము వ క టిం ప (బ డు ను

VOL. 3

జెన్న పట్టణము 1916 నం. మే నెం 2 వ తేది మంగళవారము

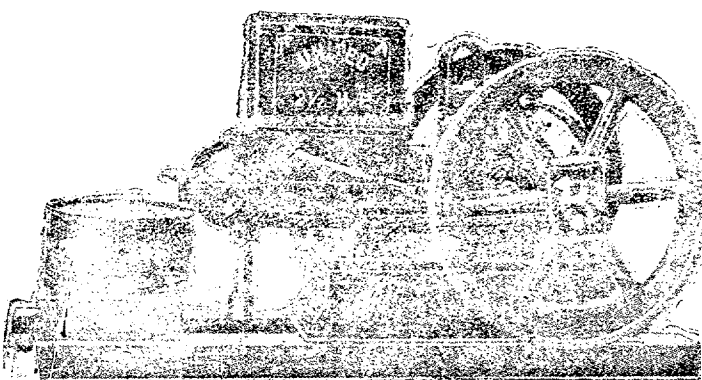
NO 26

నంపుటము. 3.

న శ నా మ సం వ త్స ర వై త్ర మా న బ ము శ అ మా వా శ్య 30.

సంచిక 22

యునైటెడ్ టెక్నాలజీస్, పంపులు

ఇది ఒక కెన్సెంట్రీక్ మోటార్ కనియే
వినియోగముగలదిగా సాధారణ
చూగి నీరు తీసుకొనుటకు ఉపయోగించ
బడుచున్న యంత్రము. మోటారు కెన్సెంట్రీ
లగ్ని టెంకెంట్లను కులభముగా కనెక్టు
చేయవలయు. ఆటెన్షన్ ధరలకు వోల్టేజీ
నమోదా అయిన యంత్రములను, పంపులు
కర్మసాధనముగా, తదితర చిన్న
మిషన్లను స్వచ్ఛందముగా స్థాపించి
లాభములను పొందగోరువానికి వార్షిక
పాలిటి భాగ్యవేతనములను గుర్తుపెట్టె.

ఇది చిన్న పిండియంత్రములను, నూనెయంత్రములను, ప్రిస్త్రియంత్రములను, ధాన్యపు యంత్రములను, సోడా
యంత్రములను, అయ్యయంత్రములను నడుపుటకు అతి యుపయోగకరములగును.
ఇది కిరణసాయములను అతిస్వల్పముగా పంపిణీ చేయుచున్నది. యెటువంటివాని చేతనయినను నడుపుటకును.
వలయువారలు ఈకింది చిత్రనామాల సోల్ ఏజెంట్లుకు వ్రాసి యాత్రు సంగతులను తెలిసికొనవలయు.
డి. యల్. శాస్త్రి అండ్ కో, 20, సి. సెకండు లైను లిచ్, మదరాసు.
వ్రాసిన: బెజవాడ.

THE DAWN OF HOPE

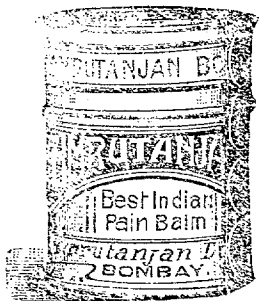
to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.)

AMRUTANJAN

(REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT
ANNAS
EIGHT ONLY.
of
All dealers in
Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సా వంతుని వనోపధిసారసపర్వితా

చికిత్సాభివృద్ధి కర్తవ్యముగా నుండుచూడవలయు కీటమనగంటి మందు. దీనిని పులక, చిన్నలను, గండమాలలను
గిండ్లను, బుర్రోత్పలను అన్ని విధములకును గలవల వర్తమానములను వాడవలయు.

మిక్కిలి శక్తిమంతమైన రక్తకుచ్ఛకారిణి

28

నవోపధిసారసపర్వితా గల మిమ్ముల సస్పంకము, సహజమైన మధురకర్మము అన్ని విధములైన వాడవలయు
గొట్టును. వాడవలసినది వాడవలసినదిగా, మలబద్ధముగా వాడవలసినదిగా వాడవలయు. వాడవలసినదిగా వాడవలయు.
కుభ్యమము. వర్తమానము గలవల 16 గోపాలము కిరణముల 4 బోమ్మల బుద్ధిమంత అయ్యును.

ప్రొత్తిమణ: పి. డి. సావంత్, గళక. పనసవాడి నం. 2 పొంపాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

తేలుమందు:— తేలు కాటునంప అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలను. తేలుకాలు విషము
గా 1 పో ప్రవేశించు బాధనరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన
చోటును మొదగునటులు చేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1.కి 8 అ.

అమృతాంజనము డిసో, 6 వ నెంబరు, తంబుశెట్టి వీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

విద్యార్థి సౌకర్యములు

కొన్ని దినముల వరకు మాత్రమే

విద్యార్థులకు కావలసిన డ్రాయింగు బుక్కులు, ఎస్కర్ నైజ బుక్కులు, స్టూడెంట్సు నోటు బుక్కులు, ఇటాలియన్ నోటుబుక్కులు కలర్, బాక్సులు, డ్రాయింగు ఇన్స్ట్రుమెంట్లు బాక్సులు, పుట్టూర్లు ర్యాండుంట్లు మరియు అనేక విధములైన సామానులు సరసముగా దొరుకును వలయు వారలు క్రింది అడ్రెస్సులకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అండ్ కో,
ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

ప్రపంచచరిత్ర

మాడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిశర్వాత్మకరావు. ఎం. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన నట్లును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చంపానర్థకి అనుసంధికలను రు. 2.0.0 అంచెనాలి తేను. ప్రవేశింపవలయు.

స్థాపకులు:— టి. పి. గా. చంద్రమణి.

వలయువారు:— ప్రపంచచరిత్రకొరెక్టరుమహాశయ, (57) 135, కాచిపి, చినిరాపు అని వ్రాయును.

804

ATOL

ATOL, చిమట, తంగు, చిమ్మలను నమ్ముచు ప్రజలు జుట్టించు పుత్రులు మృత్యువలన మృత్యువు. టి. 2.0.0 అ. 0.0.0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, చురలను వశపజేయును, పాలకొలను 240 కట్టలుగల పెట్టు 1-కి అ. 2

మితకారకవ్యాధులకు చిమటను, జడకపండ్లమును నమ్ముచు దోమలను, పుత్రుల పేటికలను చిమటమున వాడవలయు.

సోలువంజెట్టు:—టి. హార్ ఆండుకో, 1-11, ప్రింగరుస్ట్రీటు, జార్జిటౌన్, మదరాస్.

భ్రష్ట విద్యార్థి.

[ఇది కడచిన ఫిబ్రవరి నెల 9వ తేదీ—వీరి ముఖ్య పత్రికలో కాండెస్య గారు వ్రాసిన చిన్న కథ కాంధీ కరణము.]

ప్రథమాధ్యాయము.

“చిట్టచివరకు నేను కాపురముండుటకు అనుకూలమైన గది దొరకెనే; కాని, మన మిర్ద్యురమును కలసి యుండుటకు వీలు లేదని మాత్రము విచారముగా నున్నది. అంత మాత్రము చే నేను కృత్యానము కలుగజేయజేసిన నన్ను నరకవాచాచుండును. అంతే కాక, నా బస యంత దూరము కాదు; మీ యింటికి దక్షిణమునైపు మూడవ యిల్లు.”

“అవును గాని, నేను నీతో నెందు కుండఁగూడదు? మన మింత కాలము నుండియు ఒకటే గదిలో నుండఁజాలమా?”

“ఉండఁజాలము, మిత్రమా! యుండఁజాలము; గది మన కిష్టమున చాలవంత చిన్నది. అంతే కాక, ఇంటి వారొకరికంటె నెక్కువ నుండి నుండనియ్యరు.”

ఇంతకంటె నెక్కువ నొక్కయిండుగురు యాచితులు కాదనుకొంటిని. నారాయణస్వామి యెల్లప్పుడు నా సహాచారమున నుండుట కిష్టపడెదనన్ను దీని నా యంతరాత్మకు న్నుసరించెను. ఉన్నమాట దాచుకొన నే! అందుకై నాకును విచారము కలుగలేదు. ఇటీవల నతని పునర్వ్రస నుంక యాక్షమాగా నుండుట లేదు. అతడు భోజనమునకు వంటపూటంటికి అలస్యముగా వచ్చున; ఒక్కొక్కప్పుడు వెంటనే వెళ్లిపోవును. ఒక పర్యాయ మతడు రాత్రి యంతయు నింటికి రానే లేదు. ఏ రాత్రీ దని నే నుంచుచుంటి యదయ మడుగఁగా, తన యాకాంక్షామిత్యుని అతడేదో నేను చెప్పెను గాని, నేనన్న దది మఱచిపోయినాను చూడవెళ్లితిని ననియు, అవిశ్రాంతి తిన్నారాత్రి రానిచ్చినాడు కాదనియు, అతడు పున్యుత్తర మిచ్చెను.

మఱునాడు మేము నేలువడితిమి. అతఁ డతి శంకుఁడుగా కనబడెను. అది నాకు మిక్కిలి యాశ్చర్యముగా తోచెను ఇందుమించు పది నెలలు పరమమిత్యులముగా సహవాసము చేసితిమి. ఇందువలన నా కనమానము కలిగింది. ఈ మార్పున కేమి కారణము? నా కే విషయములను ద్రోహముద్ధి కలిగినట్లు న్నుసరింపలేదు. నా పునర్వ్రసవలన నే నతని కాగ్రహము కలిగించియు తోచలేదు.

అయినను, అతడు నా గది వదిలివెట్టి పోకపూర్వము “నాకు నీ గది చూపెదవా?” యని యడిగితిని. సాయంత్రము కి గంటలకు రమ్మని యతడు పీఠితిలో పిలిచెను. ఆ నాఁదాది వారము. అలాంటి తన సామానును నవరించుకొనెద నని చెప్పెను.

ద్వితీయాధ్యాయము

నేను నిమిషమైనను హెచ్చుతక్కున గాకుండ నకాలమునకు వచ్చెద నని నారాయణస్వామి యెఱుంగునూ అందుచేత, నే నింట ప్రవేశించునప్పటి కంటె నన్ను హెచ్చరించుటకు సంసిద్ధుడై యుండెను. ఇల్లు చిన్నది; మిట్టెమీద నొక, పొయ్యిమీద మే కలది. పొయ్యికు సంబంధించిన చక్కని పొలగచ్చు చేసిన దాదా కూడ నొకటి యున్నది. క్రింద, అటువంటి గదులు గలవు. నేను మిట్టెమీది కెక్కిచుండఁగా నా కింట నెక్కువ కనబడలేదు.

తా నా సలహా నలంకరింపఁ జూపు విధమున గూర్చి నా మిత్రుఁడు నాతో కొంతసేపు ముచ్చటించెను. దాదాన సింగరాయలతో యతఁ డదీక్షితే పూలతోట్లు కొనుట కేర్పాటు చేసెను. తన కిష్ట ముండినయెడల, అతడు నన్ను కూడ తనగదికి కాపురము తీసికొనివచ్చియుండు నని యా గది చూచినంతనే నాకు దృఢముగా తోచెను. అందు లోను, దాదా వైఖరున వలయునంత యవకాశ ముండుటచే మఱింత దృఢతరముగా తోచెను. నేను నా గదినుండి వైఖరేణక పూర్వము నా స్నేహితుని మఱు నొప్పించుకొనెద దని నిశ్చయించుకొంటిని; కాని, నా యాలోచనల నణచి వెట్టలేక పోతిని.

“మన మిదికలకు కలసి యుండిన గదికంటె ఈ గది నెట్లదిగా నున్నది. నీ కిష్ట ముండినయెడల మన మిర్ద్యురము నిక్కడికి వచ్చియుండుమే.” యని నే నుపక్రమించితిని.

“అవును గాని, యింటి యజమానఁ డెందు కిష్టపడఁ డనెడి మాటను నీవు మఱచిపోయినావు. అంతే కాక, మన ము నేనుకేటే కాపురమున్నను, ఎప్పటివలెనే పరమమిత్రులముగా నుండఁగలము.”

తరుణ మనకూలముగా నున్నది; దీనిని వదిలివెట్టరాదు. “ఆ బుద్ధిమాలిన యజమానుఁ డెవరు? చెప్పవలెనుందలి గృహస్వాములు గారి వెంటకు లేని యింకటపు గదుల లోనికి వెతము సాధ్యమైనంతమంది విద్యార్థులకు నేతృత్వ ప్రయత్నింతు రనుకొన్నాను.” అని యందుకొంటిని.

“అవును, సాధారణముగా అట్లే చేయుదురు. కాని, ఈ యింటి యజమానుఁడు భిన్నాభిప్రాయము గలవాఁడు.”

“అయిన యెవరు? క్రింద నా కెవరును కనబడలేదు?”

“అతడు పగ లంతయు కచ్చేరిలో నుండును. తంత్రి వారా కాభిగ్న సుద్యోగము—పాఠ! మతఁడు రాత్రి 9-10 గంటలకు కాని యింటికి రాఁడు; 12 గంట లింటును 12 గంటలు కార్యాలయమునను ఉండును.”

“అతడు ఒంటరిగా కాపుర మున్నాఁడా యేమి?”

“అతని మనస్సులు క్రింద నున్నా రనుకొనెదను. వారు గోమఘ్రివలె క్రుత్తింతురున్నాడు. నా రెండుండి యిక్కడ నున్నాఁడో నామట్టుకు నాకే తెలియదు; నాకు నా కెవరును కనబడలేదు.”

“ఇది వింతగా నున్నది; అధునతము మదరాసున కిది వింతయే.”

“అట్లే యుండునుగాక! మన మీ విషయము నింతటి తో ముగింతము. వారిని గుఱించి నాకు కొంచెము కూడ తెలియదు. నేను చెప్పఁగలిగిన మాటలనుబట్టియే వారి వర్తతులను విచారించుట యుక్తము.”

అంతట నా విషయమును వదిలి యితరక్రమంగముల తుపక్రమించితిమి. సాయంత్రము 4-80 గంటలకు వెళ్లెద నని నెలపు పుచ్చుకొంటిని. మొట్టమొదట నే నక్కడ నుండ వలె ననియే యనుకొంటిని గాని, నా స్నేహితుఁ డెందు కిష్ట పడక తన యసహనభావమును క్రత్యక్షముగా మార్చిచెను. మా స్నేహ మతిక్రమముగా చెడిపోయితిరు నని నే నెప్పటి కంటె నెక్కువ నున్నాముగా నూహించితిని; ఇటీవల నారాయణస్వామి తన భోజనము తన గదికే వచ్చున ట్టెల్లొట్టుచేసి కొనె నని వినినప్పు దా యభిప్రాయమును దృఢపఱచుకొంటిని. అప్పటినుండియు అతఁకి నా బసకు వచ్చుటకు నైత మక్కల లేక పోయింది. కళాశాలలో నైతము అతడు నన్ను చూచుటకు సిగ్గుపడినట్లు కనబడెడివాడు; అప్పుడప్పు డాల స్వముగా కూడ వచ్చెడివాడు—ఒక వారము దినములలో మూడు పర్యా యములు జాల్యావాలు చెల్లిచెను. అతనియెడ నేదో దోష మున్న మాట ప్రత్యక్షమే కాని, దానిని కను గొనటకు దాని కనబడకుండెను.

తృతీయాధ్యాయము

ఆ రహస్యము విరకాలము నెఱవలేదు; ఒక సంవత్సరములో గుట్టు వైఖరము. నెలకొటి రెండు పర్యాయములు సినిమా ప్రదర్శనమునకు వెళ్లుచుండెడివాఁడను. ఆ మఱునటి కనివారమే యక్కడ నారాయణస్వామి మొదటి తరగతిలో కూర్చుండి సౌందర్యరతి యగు నొక యువతితో కలమ మాట్లాడుచుండుటను చూచితిని. వారిరువురు నలుమటిక లేక కలసి మెలసి యుండుటను బట్టి, మొట్టమొదట నామె యతని భార్యయై యుండు నని కలంబితిని; కాని, పది నిమిషముల యవకాశములో నాగరూపతతో పరిక్షింపఁగా, అవిడ ద్రా విడత్రీ యని తెలియవచ్చెను. నా స్నేహితుఁడా యుత్తర నర్మారులవాఁడు. ఆ బ్రాహ్మణి నిండు జన్మనమున నుండె ను. నేను వెళ్లి యామె యందుకలము సంతకముగా తెలిసి కొనవలె నని తీవ్రముగా అలోచించితిని; సాధ్యపడలేదు గాని, యట్లే చేసియుండును నేను చాల దూరమున నా బ్ధిజాల తరగతిలో కూర్చుండియుంటిని. తదనంతర మర్ధుండును ఏమి చేయుదునా యని యోచించుచుంటిని. కాని, తిరిగి హాయిలో దీపములు వెలిగించుచుంటామల, ఆ జంట యదృశ్య మయ్యున్నచో నేను వెంటనే వైటికి వచ్చితిని, గాని వారిని కను గొనలేకపోతిని. అక్కడ విచారింపఁగా తా మెక్కినవచ్చిన విశ్చిరీయా బండిలోనే వారు తిరిగి వెళ్లిపోయినట్లు తెలియ వచ్చెను.

నే నింటికి వెళ్లుచు దారిలో నున్న నా స్నేహితుని యింటి వసారాలో చాల సేపు నిలుచుంటిని; ఇట్టి సందర్భము లలో నొకటి రెండు గంటలు నుడుద్రీతరమున విహరించి యునందించుట సాధారణము గనుక, అతని నాకస్మికముగా పట్టుకొనవచ్చు నని కలంబితిని. కాని, పది పండ్లెండు నిమిష ములకు మిట్టెమీది యాచతురులన వారు వచ్చియున్నట్లు గ్రహించితిని. నే నతనిని పిలుచునా! లేక, నా యవ దేశము నాలకింపఁదగిన మంచి పీఠిలో నుండును గనుక, మఱు

నాడు మందలింతు నాగ్నివీధి యొక్కవీధున వచ్చి నన్ను తోచ తికి రానియ్యకపోవచ్చు; అందువలన మఱికోర నైవమ్యము కలుగును.

ఏమి చేయుచునా? యని నే నిట్లు విశ్చింతించుకొను చుండ, నేని కక్కడ నేమి చేయుచున్నా? వని యొక యవ జనుఁ డాకస్మికముగా నడిగెను. ఆ ట్లాకస్మికముగా నడుగుట వలన నేను నిర్విఘ్నంబుడై నైతిని; కాని, సర్వరముగ న్నునా తెచ్చుకొని యతని కిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని:

“నారాయణస్వామిగారు వచ్చినాను. నా కతని పరిచయము కలదు.”

“ఈ యర్ధరాత్రికేళ నీ కతనితో నేమి పని యున్నది?”

“ఏమియు లేదు. నే నిప్పుడే సినిమానుండి వచ్చినాను. వంటపూటంటివారు తలుపు తెఱచునట్లు కనఁడలేదు. నిద్ర నుండి మేలుకొల్పఁగలగుదనో, నా స్నేహితుని గదిలో వండుకొనవచ్చునని యాలోచించుచున్నాను.”

“అవును గాని యీ పదినిమిషములనుండియు నీ పూర కయే యుంటివే, తోపలికండి యేమియో వినుటకు ప్రయత్నించుచున్న ట్లుంటివే.”

“నే నట్లు కనబడితికోయేమో నాకు తెలియదు. స్నేహితుని లేపుదునా, లేక తలుపునుమీదకు పరుండునా యని మాత్రమే యాలోచించుచుంటిని. ఆ సరే కాని నన్ను ప్రశ్నించుటకు మీ లెక్క?”

“నే నీ యింటి యజమానుఁడను” అని కొంచెము నిదానించి మనస్తాపము విస్తరింప నురల నిట్లనియెను: “మదరాసు విద్యార్థులు తమ పునర్వ్రసను చక్కలముకొనవలెనని ప్రకరణకుద్దిగా కొరుచున్నాను. మీ స్నేహితుని యంతటికీయుని నే నెన్నఁడును చూడలేదు. అతడే స్థలము నెప్పుడు వదిలివెట్టి పోవునో నాకు తెలియవచ్చును. నే నతనినింట చేరనిచ్చిన దినము దర్శింపను.”

భావగృహముగ నిట్లు మాట్లాడుచు, అతడు తలుపు తవైచు; పున్యుత్తరము లేకపోవుటచేత తన భార్యను పిలిచెను. అప్పటికిని జవాబు లేదు. ఇందుమీద చెయ్యవలసిన నైతక నారాయణస్వామి పలికెను. ఎక రా యలచెడినా రని యడిగెను. ఇంటి యజమానుఁ డగు నారాయణస్వామిగారు తోపముతో నుండిపడుచుండెను. ఏమి యవరము జరగునో యని నేను తమాతమా పడుచుంటిని. అంతలో నారాయణస్వామి వచ్చినవా రెవరె నదియు గ్రహించెను—అధునతము గ్రహించినట్లు నటించెను; క్రిందికి వచ్చి తలుపు తీసెద నని చెప్పెను. నారాయణస్వామి నిశ్చలముగా తోపతికి వెళ్లి రెండవ కట్టులో తలుపు తెఱచుచు తన భార్యకు పిలిచెను. నే నూహించినట్లు ఆమె యాయువతియే.

నారాయణస్వామి నన్ను చూడలేదు. నే నతని కంటి బడవండ తప్పించుకొని వైటపడితిని.

రాఁబడి వచ్చు.

రంగూనునందు రాఁబడివచ్చు వలన 1915-16 సంవత్సర మునందు 18,50,000 రూపముల ప్రభుత్వమువారి కాదాయము వచ్చింది, అఁగగా పోయిన సంవత్సరపు రాఁబడి వచ్చుకంటె 50,000 రూపాయలు తక్కువగా వచ్చింది.

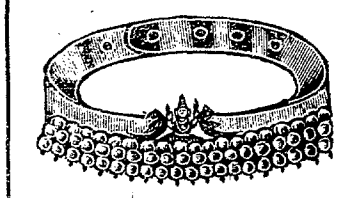
ధర సరసము! హెచ్చుచుందివు!

బంగారు గిలీటుముచ్చిన లక్ష్మీ గెజ్జలుకట్టిన ఒడ్డాణము రూ. 3-0-0

ఇంత భారీకయముగల బంగారుగిలీటిన ఒడ్డాణము మేము పూజాదేశమునుండి నేరుగా రప్పించియున్నాము.

ఇది చూచుటకు బంగారము వలె పొగనైన 150 గెజ్జల కట్టి ఉండును. దీనిని వెద్దది గాను చిన్నదిగాను చేసి కొనవచ్చును. దీనియొక్క పఃసాగము. న్రాయులును కలన ప్రయోజనములేదు. దీనికి బంగారు ఒడ్డాణమునకు గేఱ యొక్క కృత్యానములేదు. దీనికి గ్యారంటీ మూడు సంవత్సరములు. మీరు తెప్పించిచూచి యెప్పుడులేనివో 1 వారము తోజులలో పంపియెడల మీవైకము వాతకుచేయగలము.

వి. ఎ. ఎస్. వాఁకి సానుకారవేట, మదరాసు.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

నల్లూరు దేవాలయము:—శ్రీ వేదగిరి లక్ష్మీవరసీంహ స్వామివారి నవాన్తికబ్రహ్మోత్సవము వైశాఖశుద్ధ నవమి మొదలు 10 రోజులు జరుగును. మామూలు ప్రకారము సంత ర్పణలును జరుగును.

ఒక భాండాగారము:—కృష్ణాదేవి ఆగిరిపల్లిలో నంద ల్మైరాదిజాతు అధిష్టతలక రానికేతన మనుషేయ నొక పుస్తక భాండాగారము స్థాపించివారము. ప్రస్తుతము 20మంది నందా దారులు కలరు. 400 గ్రంథరాజములచే భాండాగార ముల రాయచున్నది.

అప్పకార్య పుస్తకభాండాగారము:—గోదావరిదేవి రావులపాలెములోని అప్పకార్య పుస్తకభాండాగారమునకు పోతంపెట్టి సీతయ్య మనవడు పద్మానాభ కడలస్వామిరెడ్డి, నుల్లిదేవ త్రిరెడ్డిగారు 2000 గ్రంథములు పెట్టుకొనుటకు రెండు బీరుకాలను దయచేసిరి.

గ్రామోద్యోగములు:—గ్రామోద్యోగుల సంఘపారం పర్యపు హక్కులు, కష్టముఖములు గురించి ఆంధ్రసభలో తీర్మానించు విషయములలో బాటు తీర్మానించవలసినదని తర్ఫీ భవారిని కోరవలసి యున్నదనియు కాకినాడలో జరుగు ఆం ధ్రసభకు గ్రామోద్యోగులయొద్ద భూమిసమస్య వారు దయ చేయవలసినదని మొగల్ల భూమిపుకరణముగారు ప్రార్థించు చున్నారు.

పితామహులకు బౌద్ధార్యము:—గోదావరిదేవి జమిం దారి మేదపాడులోని బౌద్ధమార్గోదయ పుస్తకభాండాగార భవననిర్మాణమునకు సాహాయ్యము చేయవలసినదని గతవర్షమున పితామహులరాజుగారికి ప్రాసంగికంగా అప్పటికి 80 రూపాయలను దయచేసిరి. ఇదిగాక గ్రామజనులు 80 రూపా యల నిచ్చిరి. ఈ సాయంతో, కొంతవని జరిగినది కాని భవన ము పూర్తిగాక ఏదైనసాహాయ్యముచేయ తిరిగి రాజుగారిని కోరగ నూరురూపాయలను దయచేసిరి.

నిడమర్రు గ్రామసంఘము:—గత నెల 18తేదీ ఈ సం ఘమువారు సభచేసి భీమవరంతాలూకా వుండి సబు దివ్యిప్ర ణాని బహుయుల్లి పరగణాలోచేరిన గ్రామముల దస్తావేజులు రిజిస్ట్రేకి వచ్చినవృత్తు వుండి గ్రామమునకు దూరముగా నున్న గ్రామముల దస్తావేజులు ముందుగాను రిక్కినవి కొరకు కృత ముగా వెతుకన రిజిస్ట్రేచేయించునది పక్షమున పుజలకు మి క్కిలి సౌకర్యముగ నుండున గనుక అట్లుచేయుటకు వుండి సబు రిజిస్ట్రేచారికి ఉత్తర్వులు చేయించవలసినదని కృష్ణా దేవి రిజిస్ట్రేచారికి తెలియజేసిరి.

భీమవరము తాలూకా కరణముల సంఘము:—భీమ వరముతాలూకా కరణముల సంఘపు అడిటరుపోర్టులో నుండి ఈ క్రిందివిషయములను గ్రహించుచున్నాము: సంఘపుభవనము నకు కరణములనుల కనూరై సొమ్మ రూ 732.00. ఈసొమ్మ లోనుండి రూ 800 పెట్టి భవనము కట్టుటకు నివేశనము కొనిరి. అప్పుడప్పుడు రూ 887-2-6 అను సంఘపుకోశాధికారికి ఇరసానుచేసిరి. నివేశనములో వేసినపాకక్రిందను, కాగితములు మున్నును వానిక్రింద మిగిలినసొమ్మ వ్యయమైనది. ప్రస్తుత ము నిజమ యేమియు లేదు. సంఘపు ఆయవ్యయములు గతనెల 15 వ తేదీని సుమారుగా రూ 889-7-6 అను నిజ యున్నట్లు తెలియి.

సాక్షిలోని ఆంధ్రము:—సాక్షియను పట్టణము నుద్ధు పరగణాలో నున్నది. ఇచ్చట రత్నం తోతావారి ఉక్కు పనులుజరుగుచుండుటచే నేడవేల ప్రజలు కాపురములున్నాడు. అందులో ఆంధ్రముల రహిమి 100కి 30 వంతున కలరు. మును పటికంటె వారిసంఖ్య నానాటికి నిర్దిష్టించుచున్నది. ఈ సం వత్సరము శ్రీరామవరము మహోత్సవము ఇచ్చట మహోత్సవ ముగా జరిగినది. బంగళీయులు మహారాష్ట్రయులు పంజాబీయులు మున్నగు సాంధ్యములందరిని ఆంధ్రము ఆహ్వానించిరి. ఆం ధ్రము శ్రాత్రగా నియమించిన భక్తసమాజపుకార్యదర్శి మప్పి వెట్టిజగ్గారావు నామముగారు ఆంధ్రుని స్థితిగతుల గురిం చియు సంఘ లాభములకు గురించియు, ఇక్కడ ఆంధ్ర సంఘములేని వెలితిని గురించియు మాచ్చటించిరి. భక్త సమాజమునకు ఎం. రామమూర్తి పంతులుగారు మాటుపడిరి.

కాకినాడవార్తలు.

(స్వతంత్ర విలేఖరునివద్దనుండి).

ఆంధ్రమహాసభ.

కాకినాడ మే 1:—ఆంధ్రమహాసభ సభావ్యయములకు శ్రీ పితామహుల రాజుగారు రూ. 1500 లు చందానిచ్చిరి. విజయనగరము, కాట్రాపులపల్లి, కోలంక, మొదలయిన జమిం దారులును తరుగిరి చందాల నంపిరి సభాభవనము కడువికాల ముగను శృంగారముగను నిర్మింపబడుచున్నది. భోజనములు కాలేజి యావరణమున పండితులలో జరుగును. పురమందిర మున, అన్నదానసమాజమున, మంత్రిగృహవారి సుతమున కాలేజిభవనమున ప్రతిభులకు విడుగు లేస్తుండును.

మంత్రి.

సామర్లకోట కాలవకు దక్షిణదిశనున్న గ్రామములకు కోర్టులేక బాధపడుచున్నారు. వానిని వేయక యునుపు కాకి నాడ యుష్మపేటివై గొప్పవంత్రి నొకదాని కట్టరలెక. కాకినాడ కోటిపల్లి రెయిల్వేకోరకు సామర్లకోట కాలవవై న రెయిల్వేవారు కట్టకోపు మంత్రితో రహదారిజనులు బండ్లు కూడ పోవుటకు వెజవాడలోవలె యేర్పాటుచేయవలె కాకి నాడ తాలూకా బోర్డువారు బోర్డుబోర్డుచారిని కోరిరి.

కోర్టు.

రామచంద్రపురం తాలూకా ప్రజలకష్టములు గట్టెక్క లేదు. ఆ తాలూకాకు శ్రేష్ఠకరుగ బోర్డును కాకినాడలో తెట్టివారన్న మాటయేకాని, 150 శత్యములను మరల రాజ మండ్రికోర్టునకు పంపుటలన వాదీ ప్రనివాములు మరల శ్రాత్ర పీఠర్లు రాజమండ్రిలో నుడువకొనకలెను. దీనివలన కట్టి దార్లకు సాక్షులకుగల కష్టములయనముల నాలోచించు పాలకులు కావరాకున్నారు. హోర్డువారు పుజల మొగ్రల నాలకింపకున్నారు. విడుక్తి యెప్పుడుకలెనో!

వైద్యము.

బ్యాడ్లీ వొరసానిగారు కాకినాడ శ్రీ వైద్యశాల లోనే పనిచేయు చుండుననియు, వార్డేకురు వొరసానిగారు తురిలో స్థాపించబడబోవు రాజీగారి వైద్యశాలకు పంపబడుననియు తెలిసి ఇచ్చటి వైద్యులు ఆపారసంతోషము నొందు చున్నారు. వార్డేకురు వొరసానిగారిచట 21నెం. ములనుండి డిస్పీన్సరీ బోర్డుయొక్క కొలువున నున్నాడు. ధనావర్షణ వాం ఛయేగాని పుజావశీకరణకై ఆమెయందు తత్పరమగుటచే వైద్యశాల పనులకు సహాయకరము గాకుండెను.

విద్యుత్తు.

కాకినాడ తాలూకా తహసీల్దారు ఉండవల్లి నాగ భూషణంగారు సర్టిఫికేటువైస నెలపు పుచ్చుకొననందున చేచియ్యం వేంకటాచార్యులకుండుగాను కాకినాడతాలూకా తహసీల్దారుగా నియమింపబడిరి వారిస్థానమున పంక నామాల రామారావు పంతులుగారు ఇంగ్లీష్ హెడ్ క్లర్కుగా నియమింపబడిరి. మాకలెక్టరు మె. మాన్మెక్ గారు నైసెల 15 తేదీలోపున చార్జియిచ్చి తెల్ల పోవుచునని నిశచున్నాము గతన్న మెంటు లెక్చికో పరీక్షలు.

కడచిన వారము రోజులనుండి లెక్చికో పరీక్షలు కాకినాడ జరుగుచున్నవి. 29 వ తేదీని జరిగిన ఆంగ్లేయ సంక్షిప్తలేఖన ప్రశ్నప్రత్యక్ష మ్యాపరంపెండెంటు గారు ఒకగంట ఆలస్యముగా వచ్చుటచే సకాలమున నియ్యబడలేదు. కరీక్షకుల కందువలన నాందోళనము కలెను.

విద్యావిషయము.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభకు కలసెను ప్రయత్నములు మెక్లారిక్ హాయిస్కూలులో శ్రద్ధతోజరుగుచున్నది. మెక్లారిక్ హాయిస్కూలు హెడ్డుమేష్టరైన మే భాగ్యనాథం గారికి బతుకగ పెద్దాపురం మిషన్ హాయిస్కూలు హెడ్డుమేష్టరు మే. ఏ. టి. పాతుగారు నియమింపబడిరి. ఆయనసమర్థులు.

కృష్ణదేవరాయ గ్రంథభాండాగారము.

బాగులలోని శ్రీకృష్ణదేవరాయ గ్రంథభాండాగారము యొక్క ద్వితీయ సాంవత్సరికవార్షికవార్షిక తే 6 దీ శనివారం సాయంత్రము 8 గంటలకు రావునా హెబ్బో గిడుగు వేంకటరా మమూర్తి పంతులు బి. ఏ. ఎల్ టి గారు యాధికర్యముక్రింద జరుగును.

ఈ గ్రామములో నూతనముగ స్థాపించిన ఆంధ్రకాటక సమాజమువారు ఆరాత్రి చిత్రాశీయనాటకమును పరిదర్శించి అందువలన వచ్చుసొమ్ము భాండాగారమునకు నొసగెదరు.

కాకినాడలో జరుగబోవు ఆంధ్రవిద్యమహాసభకు నల్లూరిలో జరుగబోవు ఆంధ్రవేదగ్రంథ భాండాగార సభకును భాండాగార సత్తుమున భాండాగారాధ్యక్షులగు జగన్నాథ నాధిభద్రంగగారిను కార్యదర్శి త్రివిమలరామయ్యగారును ప్రతి నిధులంగ తత్పరలగు బోధన యున్నాడు.

జాబులు

విలేఖకులకు సూచన

రాజమండ్రి:— ఒకవిలేఖ; ప్రకటించబడదు.

ఇచ్చాపురము బోర్డు యెలిమెంటరీస్కూలు.

ఈస్కూలులో ప్రస్తుతము 150 మంది విద్యార్థులకు వైగా నున్నారట. పాఠశాల చాల అభివృద్ధిచేశానున్నది. మొన్నమొన్ననే శిథిలమైన ఇంటినుండి తీసివేసి కొత్తగా కట్టిన అద్దె ఇంటికి మార్చివారు. గాని ఈపాఠశాలకు తీసివేసి నురంగిరాజువారి యాజమాన్యముక్రింద పెట్టెదరనియు దానికి బదులు సోంపేటలో బోర్డునెకండరీస్కూలు పెట్టెదరని యు గొప్పవదంతి కలదు. ఇది విన్నవృత్తినుండి మాపురజను లకు గొప్పవిచారము కలుగుచున్నది. కాన వారందరు కలసి దీనిని నిలుపుటకుగాను తమసర్వశక్తులు వినియోగించెదరు గోక!

ఈస్కూలు హెడ్ మేష్టరుగారును మ|| అబ్బూరి రామమూర్తిపంతులుగారిని సోంపేటకు బదలాయించెదరట.

నురంగి నెకండరీస్కూలు.

ఈస్కూలుపరీక్షలు జరుగుచున్నవి—గత నెల ఆఖరు నుండి ఎండకాలమునెలపులకు 7 వారములు స్కూలుముసి వేసిరి. తమ రివీజన్నదినమువోర్షములు పుంజుము జరిపినవృత్తు రాము నెకండరీహాయిస్కూలుగ చేదవని రాజుగారు నెల విచ్చివారట. జనులు యావన్నుండి నాల్గవారము ఎక్కువ రాజుగారు పెట్టించెదరో అని యెదురుమాడుచున్నారు.— ఒకవిలేఖకుడు.

భారతీవిలాస విద్యానిలయము.

తెనాలి తాలూకాలోని అనంతవరము గ్రామము పూర్వమునుండియు వేదాధ్యయనపరులతోడను, తర్క, వ్యా కరణాది శాస్త్రసంపన్నులతోడను కులతూతుండెడిది. అదియునుగాక, ఈ చుట్టుపట్ల గ్రామములకల్ల ఉనికికట్టై ఫలవంతమైతై, సకాలములో నిండి యుండెడిది. అట్టియున్నత దశ ననుభవించియున్నాడు, ఇప్పుడు వికాసక్రమముతో సర్వ విషయములలో క్షీణదశకుం దున్నది. ఇట్టిస్థితిలో దైవాను గృహమువలన, గ్రామవాస్తవ్యుల ఉత్సాహమువలన నేమి, గ్రామభిమానమువలన నేమి, భాషాభిమాన నిదర్శనములన నేమి, 1918-వ సంవత్సరములో నుపాస శ్రీరామకృష్ణగారిచే శ్రీ భారతీవిలాస విద్యానిలయం' బతు వేర నొక పుస్తక భాండాగారము స్థాపింపబడినది. ఈలయము అప్పటినుండి ఇప్పటికి దివసవర్షమాసంలై కుక్కతక్షచంద్రుని కగిరి వర్ధిల్లుచున్నది. ఇప్పుడు నుమాడు సంస్కృతాంధ్ర ఆంగ్లేయ గ్రంథములు 1000 కి వైగా గలవు. శ్రీరామకృష్ణగారి పోర్ ట్రానూషువలనను పోషకత్వముచేతను నిలయపు సభ్యుల అంగీకారమువలనను స్వంతభవనముకట్టి కట్టుట కారంభింప బడింది దీనికి మా యూరియండుండు పిన్న పెద్దలందఱు ధన సహాయముగాని తదితరసహాయముగాని జేయ బ్యాధికులు. ఈ నిలయపు సభ్యులు నిరంతరీత్వాన విద్యుక్త కార్యాచర్య లగుచు అభిమానముంచి గడు బాగ్యశ్రీగా బనిజేయుచు రని నమ్ముచున్నాను.

బాలికాపాఠశాల.

ఇచ్చట నొక బాలికాపాఠశాల నిలయస్థానములచే స్థా పించబడినది. ఇందు నుమాడు 60 మంది బాలికలు గలరు. పా ఠశాల చక్కగనే పనిచేయుచున్నది. కొలదికాలములోనే వృ థికి రాగలదు.

వాలరపాఠశాల.

మా గ్రామమున కొంతమంది ప్రముఖుల ధన సహాయ చే, వైపువరకు కమిటీవారి యాజమాన్యము క్రింద, ఒక పాఠశాల ఏర్పరచబడినది. కొంతకాలమువరకు పని సంత్పత్తి కరముగనే యుండెను. ఇటీవల కొంతమంది పెద్దమనుష్యులు కట్టుగట్టి తమ పిల్లలకు పాఠశాల కంపక, పాఠశాలాధికాగ లను, ఉపాధ్యాయులను దూషించును, కష్టములను కాలు ద్రవిర్చిరి. అందువలన గ్రామములో భిన్నాభిప్రాయము లేన్ప డినది. ఈ పాఠశాలకు కొన్ని సవత్సరములలో, లోవరు నె కండరీ పాఠశాలగా జేయబడి యున్నాడు. కాని, ఇట్లుం డినయెడల గొంసాగు పెట్టు? ఇప్పటినుండియే అంతఃగమా ము లేన్పడుచున్నది. కనుక పెద్ద లందఱులు కలహమును ని వారణ జేసికొని, ఏకీభవించి, పరిపూర్ణమగుముక్తి విద్యా కాఖ సభివృద్ధిజేయుటకై తోడ్పడుటరని నే మనఃపూర్వకము గ, విద్యాసత్తుండవై బ్యాధించుచున్నాను.—ఒక విలేఖకుడు

ఇష్టాగోష్ఠి

కాకినాడనుండి ఒకరిట్లు మా పేర వ్రాయుచున్నాడు:-

అంధ్ర మహాజనసభకు చాలా సరదాతో ఉత్సాహంతో ఎక్కువ ప్రశంసలు చేస్తున్నాను. ఈసభకు మూడు వేలకుంటే తక్కువ కాకుండా ప్రతిభలు చేతులు వస్తూ రని సంతోషిస్తూ ఉన్నాను. అంధ్ర మహాజనసభలో కావలసిన విషయం కాక తప్పకుండా అంధ్రులు తలకొలిపి గావడం ధర్మం. వేసవికాలపు ప్రయాణకర్తలను బద్ధకిస్తే ఎవరమి చేస్తారు. అంధ్రమతను సేవించడానికి అంధ్రులకు ఒకరు ప్రోత్సాహం చేయాలిమిటి! అంధ్రమతయందు భక్తికల వారు అంధ్రుల శ్రేణులను అభివృద్ధికోసం వారున్న ఇందు విషయమై ఎంత శ్రమ వదలరా రాకమాను. శ్రద్ధ తీసికోక పోకు. అయినా అంధ్ర మహాజనసభ వసుసాయం కలిగించేటంతకూ సౌఖ్యం కలిగించడానికి నన్నాన సంఘం వారు పడే పాట్లు చేయమన్న పనులు దైవానికి యెరుకే. తేవుడు వెల్లికి అందరూ వెద్దలే అని నమ్మి అంతా జనుమకట్టుకొని ఎవరికి తోచిట్లు వారు చేస్తున్నాను. భోజనాల సమయమిట్లా కూర్చు వచ్చుట పండితులకు పప్పు పులుసు వారు మొదలయినవాటి విషయంలోకూడా చిన్న కృతచర్యలని అశ్రద్ధనే ఉక మిక్కిలి పట్టుదలతో గంటలలాది వాదనలపాదనలుచేసి మారద్రుష్టితో జూచించి విశేషవాగ్దానముమీద ఇదమిత్తమని యేర్పాట్లు చేస్తున్నాడు. వీరియవయమై పుచ్చుకునే శ్రద్ధకలట్టి చేసే మహాప్రయత్నములనుబట్టి భోజనాది సత్కారములు విము అనుకూలంగానే వుంటాయని నమ్మకమును. హిందూ మహాజనసభలోన గొప్ప సభానుండునం తయారవుతున్నది. ఈసభలోన చేయవలసిన ప్రతికర్తాల్లో మార్గం ఏమిటోలు ఉండదు. ఇంకా సభలో జరిగే విషయాల సంకతి ప్రతినిధుల జోక్యం నై నుండి దయ చేసే వెద్దల కృతచర్య అని యెంచి నన్నాన సంఘము వారు ఏకమయిన జోక్యం కలుగచేసికోకుండా తలపంకగానే ఉన్నాడు. సభలో జరిగే సంకతుల విషయమై జోక్యము సన్మానసంఘమువారికి ఏమాత్రమికా ఉండరా, లేదా! అనే సంకతి తేలకుండా ఉన్నది. కొందరు సన్మానసంఘమువారికి అజోక్యం అక్కరలేదంటారు. కొందరు వారికినీ కలసికే అంటారు! తమకు విమిత్రులందరితో ప్రత్యేకచందరిపుకదా! కాబట్టి ఈసంగతి సంకర్షణగా ఉన్నప్పుడు సన్మానసంఘం వారు చేస్తూఉన్న పని బహుశాచితంగా ఉంది కాని వీరిలా తలపంకగా ఉన్నారోడంకల్ల వీరికధాభక్తులన్నీ ప్రశంసలన్నీ పాకలూ సంకల్పా తయించడంతోను విను భోజనాల ప్రయత్నం చేయడంతోనూ మూతమే కనపడుతూ వుండడం వల్ల ఈ ప్రాల్మికాల్లోందరికీ హిందూమహాజనసభంటే పాకలూ సంకల్పా తేయడం భోజనాల చేయడం కాఫీ తాగడం ఉపాఖ్యలించడం అనుకుంటూవున్నాడు. సభానుండునంలో సంకతిమే పాడిస్తాలో నాటకాత అవినాలో మఱి ఏమి చేయిస్తాలో ఎవరికి స్పష్టంగా బోధకడెట్లు కనిపించదు. అనేకమంది అనేక మోస్తరుగా అనుకుంటూవున్నాడు. అంధ్రమహాజనసభంటే ఏమిటో ఆ భోగ్యమయంటే ఏమిటో వాట్లు ఉద్దేశాలేమిటో ఎవ్వరు చెప్పి పాపాన్ని దాప్యుడూ అదితెలిసి కొందరునే అపకీర్తనలపాదన ప్రజలు ఎవరికి తోచిట్లు వారయ్యోవడం తప్ప! అయినా లిసభోతూ రుచి అడగడం ఎందుకని వారంగోజులలో చూడబోయే మచ్చటికి ఇంత మీమాంసించుకని వాళ్ళూ ప్రావృత్తున్నారు.

ఈ అంధ్రమహాజనసభ అయిన వెంటనే స్టూడెంట్స్ కాన్ఫరెన్సు నకటి హిందూమత మహాజనసభ నకటికూడా జరుగుతాయట స్టూడెంట్స్ కాన్ఫరెన్సులో జరిగేసంగతి అసలే ఎవరికి బోధకడెదండావుంది. విద్యార్థులంతా కలిసి మేల్పట్ల చెప్పేమాటలు వివరదన్నీ వారు అప్రసంకే కాదంచానన్నీ చెయ్యకద్దన్నీ సనే చేద్దానన్నీ అంతాకలసి వీలయితే మేల్పట్ల నుబట్టి కొడదానన్నీ మొదలయిన శిర్కానాలు చేసి కొంటారేమో అని మేల్పట్ల భయపడుతున్నాడు. ప్రతిమాది సక్రమార పెట్టుకున్నట్లు చెద్దానన్నీమూది పిల్లవాళ్ళూ కూడా కాన్ఫరెన్సులూ మీటింగులూ చేసికొని చదువుకోవడం మూది సర్వస్వంకొత్తులై చెప్పేమాట వివరందా ఎక్కడ చెడి పోతాలో అని ప్రాల్మికాల్లో చెద్దమనుష్యులంతా భయపడుతున్నాడు. ఈలా అందరూ ఈ స్టూడెంట్స్ కాన్ఫరెన్సుంటే భయమానుండేనామా జంటా కలిగి యున్నాడు. ఇది కుదలేలా

పరిణమిస్తుందో ఎవరికి తెలుస్తుంది. దీని కిడేనాటి. ఇక మొదలు కనుక ఈలా జరుగుతుందని ఈలా పరిణమిస్తుందని ఎవరికి గోచరం కాకుండా ఉంది. ఇక హిందూమత మహాజనసభ అంటే మార్గం మతాభిమానలంతా చంకలు కొట్టుకుంటూ వున్నాడు. ఈసభ మూడు వాణగేంద్రమంచి జిల్లాపథల వెంట బడి ఉరూర తనముందుకుచేత దీని తత్వంమాత్రం కొంచెము ఇదమిత్తం అని చెప్పడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. మరంకంటే ముఖ్యమైన విషయం మరేమిటి లేదుకదా! మరం తిన్న గావుంటే ఏమి లేకపోయినా అవకాశం లేదు హిందూ మతాన్ని మించిన మరం పుండించుకో లేదు. హిందూమతం బాగావుంటే అన్నీ బాగావున్నట్లే. శేకమంతా బాగుంటుంది. ప్రజలు అన్నవస్త్రాల్ని కలిగి ముఖంగా తేలంగా నుతుప్పిగా బ్రతుకుతారు. లేకపోతే కరువులు కాటకాలు విషవ్యాధులు అంటుకోగాలు ఇంకా అనేక విధములైన పీడలూ కష్టక వస్తాయి.

ఈ హిందూమతమహాజనసభ జరగడంచేతనే మహామహిమన్న ఈ ఉత్తరాజిల్లాల మట్టుపట్టు గాకుండా వుంది. కాబట్టి దత్త మండలములలో విత్తూరజిల్లాలోను వున్న మర అంధ్రసోదర్య ఈరహస్యం గ్రహించి హిందూమత మహాజనసభచేసి మహామహిమన్న రాకుండాచేసికోవడం చాలాతేలు. ఈసంగతి విషయమై అంధ్రమహాజనసభలోకూడా ఆలోచించి తీర్మానం చేయదగిన విషయమే అని మతాభిమానులయిన సచాచార బ్రాహ్మణులు కొందరునిశ్చయముగా మహావాక్యాంతకర్మభిః సమ్మిలనిచేస్తున్నాడు. మఱి కొందరు హిందూమత మహాజనసభ వుంటే ప్రాధాన్యము గాని అవి చేయవలసిన పనులు చేయకుండా ఆలోచించవలసిని అంశములు ఆలోచించకుండా మతాభిమానుల ముకుతే వారు పడుతుంది పోతే తలలు విర బోసికొని మరం మరం అంకేలుచేస్తేవున్న. సంధ్యావంద నాలుచెయ్యాలి. మతాభిమానంగా వుండాలి. పూర్వచారముల వదలిపెట్టుకదదు. సమాధియానం చెయ్యకదదు. పెద్ద ప్రద్యోగాలకోసం ప్రయత్నించకదదు. విశేషములు పోయి చూపుకోవకరలేదు. స్వాధ్యాయము వేదము భగవద్గీతలు మరసిద్ధాంతాలు పూర్వధర్మకాస్త్రాల్ని చదువుకుంటే చాలును. అనే చదువుకోవలెను. అతిబాల్కు వివాహములే నుంచి. రజస్వలాదివాహముల సంకతి తలపెట్టుకదదు. అధునా తిలో వారిని అణగక్రొక్కరలేను. హిందూమతంలో వున్నంత మట్టుకు దగ్గరకు రానియ్యకదదు. కై ప్రభుల మహమ్మదీయు లో అయిపోతే మాత్రం గౌరవించి ఆదరింపవచ్చును. సభలోకి రానియ్యకదదు. అప్పుడప్పుడు జేబాలయల్లోకి కూడా దీసికువ్వకదదు. ఈ మొదలయిన జేకేతేకురములైన పెద్ద విషయాల ఈ హిందూమత మహాజనసభలో నిరవదతాయట. ఈ మూడు వాణ గేంద్రమంచి జిల్లా పథలను పికాచ మువరి వెంటబడి పొరుగున పోయినా వదలక 1918 సంకల్పములో ఈ ప్రాల్మికా ఆహించింది మొదలుకొని వదలకుండా పిడిస్తూ యిప్పుడు అంధ్ర మహాజనసభను గూడా అవహించూ వున్నది. ఇది ఒకసారి పట్టుకున్న తర్వాత "పూనిన గ్రహం పొరుగునకల్గినా పో"దన్నట్లు దీని తిరకాలము అహించుకొని వుంటుంది కాని సామాన్యంగా వదలకు. అయితే మరం అందరికీ కావలసినదే కాబట్టి ఎవరికి దీనిబాధ ప్రస్తుతం కనిపించదు. ఇదివరకు జరిగిన హిందూమతసభల లాగే శ్రేష్ట జరిగేసభకూడా జరిగితే అంధ్రజన మహాజన మండలిక మహాజన జిల్లాసభలు మొదలయిన రాజకీయవిషయములైన సభలు త్వరలో కట్టిపెట్టి మును ముఖంగా వుండవచ్చును. మనప్రావ్యుల మోక్షమున కక్కరవచ్చే ఆధ్యాత్మికవిద్యలభ్యసింపి పొట్టుకాటికిని విహికలాభములను అక్కరకు వచ్చే మేల్పట్లవిద్యలు చదువక న్నా వాణ జవాబు సంధ్యలు చేసికుంటూ ముఖంగావుండడం జేకేతేకురమన్నీ జేకాభివృద్ధి కరమన్నీ హిందూమత మహాజనసభ బోధిస్తుంది. మనము విశేషములబోయి ఉన్నతవిద్యలభ్యసింపి మనజేకలు కలి వృద్ధిపము భాగ్యవంతులగానే మనప్రజల మధ్యంకి అంగ్లేయజేకముతో విశ్వర్యమందూ బెన్నుకొనుమూ కులదూగు నట్లుచేసి స్వరాజ్యస్థాపనము చేయడమునకు తగినసాధనాలు చేసికోవలసిందని రాజకీయసభలు బోధిస్తాయి. రాజకీయసభలలో ఇట్టి విషయాలకి సంబంధించిన చర్యలు జరిగిన వెంటనే హిందూమతమహాజనసభలో అట్టిచర్యలు జరగడమున్న ఇందులోను అందులోను కూడా గంతు కన్ను చంకలు కొట్టుకొంటూ మనవాడు అందరిం చడమున్న, బహుచతుర్భాగంగా వుంది కాని ఈసంకల్పం పురాణంవాగ్దానములగు హిందూమతమహాజనసభ కగాగ్ర సాధిపతిగా సప్తారం! అయినమతాభిమాన అయినా అంగ్లే

విద్యార్థులకు ఉచితానుచితములు చక్కగా తెలిసినవాడు రాజకీయవిషయమైన సభలలోను సంఘములలోను సమాజములలోను గొప్పగొప్పవదవులు పొందియున్నాడు. జేకేతేకు మునకు జేకాభివృద్ధికి హిందూమత మహాజనసభ ఏమి కనులు చేస్తే బాగుంటుందో ఏవిషయాల చర్చించి తీర్మానిస్తేనుంచి దో చక్కగా తెలిసిన వాడు. కాబట్టి ఇదివరకు ఈమతమహాజనసభ చేయమన్న కార్యముల కంటే ఎక్కువ లాభకరము అన్న జేకేతేకుకరములన్నూ అను కార్యములను శిర్కానించేలాగు చేస్తారకొందరికి చాలానమ్మకం వుంది. కుద కియన ఏమిచేస్తాలో తెలియదు. మొన్న రామచంద్రపురంలో జరిగెట్లు తమ సభ తిన్నగా చేసికోక జిల్లాసభ సరిగా జరిగడాని క్లిష్టపడక ఇదమిత్తమని ఏ విషయమును గురించిన్నీ తీరమానం చేయక కాలము కృత్యపుద్వి ఏవో కుడికాకితాలమీద నలుపుచేసి ఆ సభలో ఏమిటగిందో ఎవరికి తెలియకుండా ఆ కాకితాలై వావై రాకుండా చాచి హిందూమతమహాజన సభ మాత్రం జరిగిందని సంతోషించుకుండా నలుగురు సంతోషించేలాగు అందరికీ ఆమోదకరంగా వుండేలాగ హిందూమత అభివృద్ధికి వనికనచ్చేలాగ యీ అగ్రాసాధిపతి అయిన వాగ్దానముల గారు సభ జరిగిస్తారని నమ్ముతున్నాము. ఇంకటి ఈ హిందూమత మహాజనసభ ఏమి జరుగుతుందో ఎవరికి తెలియదు. సభ జరిగిన తేవారకూడా న్యయంగా దగ్గర వుండి చూచినవారికి తప్ప తక్కినవారికి తెలియదానికి అవకాశం వుండదు. ఇదివరకు వాణు మూడేళ్ల నుంచి జరిగిన సభల విషయం ఏమి తెలిసిందో ఇప్పుడు ఇక ముందు కూడ అడతెలుస్తుంది. కనుక మనము అంత తొందర పడకల్సిందేను. వాణగేంద్రమంచి తెలియనిసంగతి వాణుగోజులలో తెలుస్తుందా ఏమిటి. తెలిసినవారికి తెలియనే తెలిసింది తెలియనివారికి తెలియనక్కరయే లేదు. అం ఈసభాకార్య నిర్వాహము అభిప్రాయం అనితోస్తుంది. సభచేసేవారిలో దా విషయం ఎవరికి తెలియనక్కర లేదన్నప్పుడు ఇంకా మునుం తెలియవలసింది అనిమువాగు అంటే మార్గమేమిటి. అయితే దీని కొక్కరహస్యం ఉంది. ఈసభ చేయడానికి పూనుకొన్న వారికి ఈసభ చేసినవారికి ఈసభ నలంకరించినవారికి ఈసభ యెందుకు చేయమన్నా మో ఈసభలో ఏమిజరిగిందో ఈసభ వల్ల యేమిలాభం యిదివరకు గలిగిందో ఇకముందు గలుగుతుందో తెలిసినట్లుకనిపించదు. తెలిసికోవలకు వాని ప్రయత్నం చేసిట్లుకూడా కనిపించు. మరం నుంచి ది కనుక మరంంటే మన కభిమానము వున్నది. కనుక ఈలాటిసభలు చేయడమే ప్రధానముకాని తక్కిన తదిన్దికల్తో నిమిత్తలేదు. ఆలా గూఢంగా వుంటే అన్నిటికీ నుంచి.

అంధ్రమహాజనసభ సంకతి తెలిసినవారు చెప్పకపోవుట తేర తెలియడంలేదు. విద్యార్థిసభ సంకతి ఏమిజరుగుతుందో ఎందుకోసం ప్రారంభించారో ఎవరికి తెలియకపోవడంచేత చెప్పడానికే కా ఎవరూలేక పోవడంచేత బొత్తిగా తెలియటం లేదు. హిందూమత మహాజనసభ సంకతి తెలిసికోవలసినంత అవసరంలేదు. కనుక తెలిసికోదా మనే అభిలాష కలవాని లేకపోవుటచేత తెలిసికుండాఉన్న తెలిసికోదానికి ఏమి లేని పద్ధతులమీద జరుగుతూవుండడంచేత బ్రహ్మభేద్యం గావున్నది. కాబట్టి పురజను లందరులేనిపోని ఉత్సాహంచేసి కొకుండా ఏమి జరుగుతుందో చూడమని కనిపెట్టుకుని యున్నాడు. అయితే ఇన్ని సభలు జరిగిన క్షుడు యుద్ధ నిధికోసం సభ జరిపి మురా జభక్తి విశ్వాసములు చాటింయోకపోవడం చాలాజోషంగా కనిపించుచున్నది. కాబట్టి అందు విషయంకూడా ఒకసభ జరిపితే బాగుంటుంది అం కొందరు అనుకుంటూవున్నాడు. ఏక భా అక్కరలేకుండ ప్రతి నెలా ముద్దంకోసం ప్రతిగాగి ములాను తిరిగి సొమ్ము కమాతేనే జేకాభిమాను అన్నట్లుడు జేరేసభ ఇందుకొర కనపడుతోచదు. అయినా సభలు చేయడం ఉత్సాహంతో కూడుకొని ఉంది. కాబట్టి నలుగురు ఉత్సాహపడితే ఈసభకూడా జరుగుట అభ్యంతరం వుండదు.

భొంబాయి కానసభ:- భొంబాయి కానసభయందు రాజధాని మధ్యభాగపు మహమ్మదీయ ప్రజల ప్రతినిధిగా మార్వీప్రభుద్ధియ అహమ్మదు బజలు ఇంగ్లీషానికి ఆదంజి పిర్కాయుగాయ ఎక్కుకొనబడిరి. వీరు అభిలఖారత మహమ్మదీయ సభలో ముఖ్య పురుషులు. ఈ జేకము విద్యకుంతుల గు జనులకు అభిలఖారత మహమ్మదీయ సభయందెట్టి గౌరవము గలదో ఈయన జనుమకులనే తెలియకలదు.

దేశీయతంత్రీ వార్తలు

(మా స్వకీర్తి విలేఖకులవద్దనుండి)

(తంత్రీవలంబ)

సీతారాము దీక్షితుల మరణము.

నాగపురములో నభి.

నాగపురము మే 2:—రాజారాము సీతారాము దీక్షితరులు గారు మరణించి నందునకై నాగపురపు ప్రజల విచారమున తెలిపి వారి కుటుంబమునకు సానుభూతికనుకరములను నిస్తు సాయంకాలము నాగపురములో నొక నభి జరిగినది. ఆన రవిజు దాదాభాయి గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. నానా మరణము వారు చాలనుండి నభిభవించిరి.

బసాకికు ప్లాటినం దాక్కు మేస్టరు.

కరాచీ, మే 1:—ఇందను రికన కమిషనులో కోర్టి నబ్బిజనల్ ఆఫీసుగా నున్న మెకానికల్ ఇంజనీరు బాఫే గారు బసాకికు ప్లాటినం దాక్కు మేస్టరుగా నియోగించబడినారు. ముద్దాయిలు తమ ఆధీనములో నున్న పురుషావీనువారు ముద్దాయిలయొద్దనుండి బలాత్కారముగా నీరమును గుటించి యొప్పదల పర్యాయము తీసికొనుట కక్రీయ వ్యయములు చేయవలసికాదు ముద్దాయిలను నురక్షించు నిమిత్త మియదోగ్గి ముద్దాయిలను స్త్రీల రెక్కించుటను స్త్రీయగునండింపుటను పరామర్శించుచుండునని తోచుచున్నది.

శత్రుదేశవర్తకులకి లైసెన్సు.

రంగూను ఏప్రిల్ 29:—శత్రుదేశీయులలో నున్న బర్మాకోర్టులో నిర్ధారణచేయబడిన మార్కుస్ మోడన్ గ్రీన్వుడ్ అనువాని వర్తకమున సోలయన్ మోడన్ గ్రీన్వుడ్ అనునతడు చేయుటకు హిందూదేశవర్తకులవలనగానై లైసెన్సు కల్పింపిరి.

రయలువే వంటెన

అడ్డముగ జేసిన కర్మల తగులబడి పోవుట.

కలకత్తా, మే 2:—కుకారమునాడు కలకత్తానండి బొంబాయికి మెయిల్ రైలులో బయలుదేరిన ప్రయాణికులకు కొంత యలబడికలిగినది. కలకత్తాకు మునుపందల మైళ్లదూరమున పొనెట, కోయల్కూరు ప్రేమకుల మధ్యవంతెనమీదగడ్డముగ జరిగిన కలకత్తానుండి నుండిపోయినది. ఇది తన వారమురాత్రికింజంటకు జరిగినది. కర్మలయందీ మంటలువై కిలేటి చుట్టుపట్టునున్న నవపొంతమునకు వెలుగుకనుపించినది. వంతెనవద్దపనిచేయుచున్న నాడు మొత్తుకొని రైలుకు అపకేసినది. రైలు వంతెన గాటిపోవుటకు వీలులేదు. వెలుతురు వచ్చినవరకు రైలువడియూండెను. రైలుకారిన వెనుక బయలుదేరి కలకత్తా వచ్చుచున్న మెయిలులోనివారిని యెక్కించుకొని, తనవారి వారిని దారిలో ఎక్కించి వెనుకకు బయలుదేరినది. ఇంగ్లండు వెళ్లవలచి బొంబాయి వచ్చుచున్న నాడు వడిమంది మూత్రమే రైలులోనుండి. బి. ఎ. రైలు వేట్రాఫిక్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన వ్రాసు ఇన్స్పెక్టరుగాడ రైలులోనుండి. రైలు వెళ్లుచుండగా వెద్దవెద్ద నిల్వలుపడి రగలుగొని కర్మలు నిష్పముట్టుకొనినవి.

ఫేగన్ దాసు కంపెనీ

దివాలా తీర్మానము కొట్టివేయుట.

బొంబాయి, మే 1:—భిష్టిభాస్కరి కంపెనీవారు అర్జి పెట్టుకొనగా ఆరుమూల రూపాయ లభ్యమైనవిని చెప్పుచుండిన ఫేగన్ దాసు కంపెనీవారు దివాలా కోరులుగా తీర్మానింపబడిరి. ఈ తీర్మానమువై ఫేగన్ దాసు కంపెనీ వారు తెచ్చిన యపిలును హైకోర్టునందలి ఇన్వాలెన్సీ కోర్టు కమిషనురు జడ్జిను పోటునుగా విచారించి యభయము ముల వాదములను విని మొదటి దివాలా తీర్మానములను రద్దు పఱచి; భిష్టి భాస్కరి కంపెనీవారు అర్జుననుసరించి యప్పు కావున గారనియూ, వారు చెప్పినట్లు ఫేగన్ దాసు కంపెనీ వారు డబ్బు చెల్లించుటకు నిబంధించినది తీర్మానించిరి.

గోధుమల యెగుమతి అధికారము

బొంబాయి మే 1:—కడచిన సంవత్సరము మార్చి నెల 25-న తేదీని ప్రభుత్వమువారు గోధుమల యెగుమతివై లా మధికారము చెలాయించెదనని ప్రకటించియుండిరి. హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారు ఆ అధికారము నికమింద చెలాయించ

మని యిప్పుడు ప్రకటించిరి తీర్మానము బొంబాయియందలి హైందవులగు గోధుమల వర్తకులకు సంబంధము కలిగించినది. ఇక్కడి గోధుమల యెగుమతి వర్తకము చాలచుట్టుకు యూరో పియను వర్తకసంఘముల చేతిలో నున్నది. కడచిన సంవత్సరము ప్రభుత్వమువారు చేసిన యేర్పాటునకు ఫలముగా ఇప్పుడా వర్తకసంఘములయొద్ద నెగుమతిచేయుటకు నిబంధనలు లేదు. బొంబాయికి సంబంధించినంతయును, సామాన్యపరి స్థితులు పున రద్దీకరించబడినను, ఎగుమతివ్యాపారము ఒక విధ మైన నిర్బంధపద్ధతిమీదనే జరుగునని నేడు జరిగిన విచారణలకు తెలియబడినది. ఎగుమతిలకు మరల ప్రారంభించబడు నేడి యూరోప్, హైందవ వర్తకము వారు రు. 4-0 ల కన్నెక్కి గోధుమలకు నేడు రు 5-7-0 లకు హెచ్చించిరి. ఎగుమతి వ్యాపారములో ప్రభుత్వమైన యొక వర్తక సంఘపు భాగస్వామి ఈవిషయమై యిట్లు నూచించెను. నిత్యముగాని లాభమునకై సామాన్యపరి వెల హెచ్చించి వారు. దీనిని నిలబెట్టుటకు వీలుండదు ఒడ లకుదై కేపు లధికారులకునను, యుద్ధసమయ ప్రభుత్వవలనను, సంయుక్త రాజ్యమున దిపుడు వెలుగు తక్కువగా నుండుటవలనను, వెద్ద యెత్తుమింద నెగుమతి వ్యాపారముచేయుట కిది యొక యాటకముగా నుండును.

ముద్దతగరము

ఎగుమతిని నిషేధించుట.

బొంబాయి మే 1:—దొరతము వారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—

ముద్దతగరమును హిందూదేశమునండి వెలవ్యస నింపు కాఖు యెగుమతిచేయకుడను. అధికారులవద్దనుండి వర్తిపి కట్టులు పుచ్చుకొనవారు యెగుమతిచేయవచ్చును. ఈయెగుమతి నిషేధము బాప్రామాన్యు గు రేవులకును ద్రించును. వర్తిపి కట్టు లేనందున ఇటీవల బాప్రామాను పంపిన కొంతవరకును దిగుమతి చేయవలయులేదు. వర్తిపి కట్టులు లేకుండ వర్తకులు వరకులను యెగుమతిచేయకుడనని ఇండీయాలముగ తెలియజేయబడినది.

మొనూరు వర్తక సంఘము.

బెంగళూరు మే 1:—బెంగళూరులో నిటీవల వర్తక సంఘము మొనూరు రాష్ట్రములో నొకవర్తకసంఘమును యేర్పాటుచేయుటకు నిశ్చయించిరి. దీనిని ప్రారంభించి చని దివానుగారి కోరుటకు అలోచించిరి. కాని ఇంతవరకును దీనికి నూబంధించిన విషయము తెలియరాలేదు.

రంగము సమాచారములు

ఎద్వర్తక పార్కర చిహ్నము

రంగము మే 1:—ఎద్వర్తక చిహ్నము జ్ఞానకాథము రూ 25192 లు ఖర్చుపెట్టి బెస్సెయిలో వైద్యకాలయందు శ్రీ లకు వసతి కల్పించిరి. ఈ పార్కరచిహ్నమును కలివారమునాడు విచారణకమిషనురు కర్నూలు ఇలియట్టు బి. సి. ఎస్. గారు ప్రారంభించిరి. అసలు అనుమతిదానికంటె 6000 రూపాయలను దీనికి అధనముగపడగా దానిని దొరతమువారు రక్షణించిరి.

తెప్పి నెంటు గవర్నరు

కలివారమునాడు నూ తెప్పి నెంటు గవర్నరు లాపియో వైద్యకాలనందొంది. ఆనడుమున వారికి లాపియో తెగవారోకాజ్ఞానవర్తము నొందిరి. ఈ వైద్యకాలయందు మరింత వసతిని చేయవలసికదని విజ్ఞానమునందు కోరగా, వైద్యాధికారులతో గానొందించి దానినివారు మై యొచించెద చని లా గవర్నరుగారు నెలవిచ్చిరి.

గజెట్టు ప్రకటనము.

ఈనెల 15వ తేదీనుండి తెప్పి నెంటు కర్నూలు ఆల్ ఫ్రెడ్ ట్ మిల్లరు బి. ఎమ్. ఎస్. వారికి నెలదినములు నెలవారగ జడినది.

ఏప్రిల్ మొదటి తేదీనుండి ఆర్. ఇ. హాలెండుగారు యిండియా దొరతమువారి రాజకీయ, విదేశీయకాఖుయొక్క డెప్యూటీ కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

హెచ్. బి. కాల్. సి. ఎస్. బి. గారిని ఉత్తమతరగతి మొనూరు రెసిడెంటుగను కూర్చుచ్చి కమిషనురుగను ఏప్రిల్ 7 వ తేదీనుండి దొరతమువారు నియమించిరి.

ఇండియా కార్యదర్శి చీపు వెన్సిడెన్స్ మేజిస్ట్రేటుగా నుండి నెలవునానున్న ప్రాంతాడేకంబు బద్దగారికి వైద్యనిదర్శనవర్తికవై నాడుమానములు నెలవొసగిరి.

కృష్ణజిల్లాలో దీప్తికల్పన గానన్న ఎరకారాం నుబ్ర మృణ్మ అయ్యరు నుందరము అయ్యరు అగర్తల గారికి ఉత్తమశ్యాధికారి అధికారము లివ్వబడినది. వారు స్వంతముగా నాంగ్లేయులలో సాక్ష్యములను వాగినికొనవచ్చును.

బొంబాయి సమాచారము

బొంబాయి మే 2:—బొంబాయి కాననభవలోని మహా మృదీయ నభ్యులకతుమన మార్చి రఫీద్దీను అపొదు గారు కాననభ్యుత్వమునకు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

సామ్రాజ్యకానన నభ్యుత్వమునకు ప్రయత్నించునాచాగారిని, తమతో రాష్ట్రీయ కాననభవలో నభ్యుత్వమునకు వారు కోరుచున్నాడు.

వెద్ద పట్టణములో పాలనప్రయతి వృద్ధి కేసు విషయమున యొచించుటకై బొంబాయిదొరతమువారి కమిటీని యేర్పాటు చేసిరి. వారి రిపోర్టు ప్రకటించెను. ప్రస్తుతము డబ్బులేక చాల ఇబ్బందిగ నున్నది. రిపోర్టులోని చుండి చెడ్డలను తెలుపుటకు ప్రజలకు పంపవలెను. ఇట్టి సందర్భములలో లా మెట్టి యాత్మ దవులను వారిచేయవలయు దొరతమువారు తెలియజేసిరి. పొడిచేయు చారిత్రకమునండి చుండి చెడ్డ పరిక్షించుటచేసి కమిటీవారు తెలిపిన వర్తకుల ననుసరించి పట్టణములవృత్తకర పాయ కాభాధికారి పంపించిన బాగుండును. ఈరీతి పూనాలోనే చేసిన బాగుండును.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సభ.

బెల్గాము, మే 1:—సోమవారమునాడు జరిగినసభలో కాంగ్రెసు సమాధానమునూర్చిన తీర్మానము విషయమై చర్చజరిగింది. తిలకు బాప్రీస్తా బెల్గిగార్ల రిపోర్టును ఆమోదించుటకును ప్రస్తుతస్థితుల ననుసరించి నూత్నమునికి కష్టము గలుగవలకునట్లు కాంగ్రెసు సభ సేర్పాటు చేయుటకును, బోయిససారి నూచించిన సవరణలపర్యవారము కాంగ్రెసు సభాగము నవసించుటకు, కాంగ్రెసు ముఖ్యస్థానమునందు కవర్తితిలకు బెల్గిస్తా బెల్గి కట్టాంగార్ల ప్రత్యేక వ్యయముగా నేర్పడి కాంగ్రెసుసభకు సంబంధించిన ఇతర ఏర్పాట్లు చేయుటకును తీర్మానము నూచించబడెను. తిలకుగా రీతి తీర్మానమును బలకరమచు స్వల్పవ్యయము గాచించిరి.

సిన్హావ ర్తమానములు.

సిన్హా మే 2:—దక్షిణినుండి నెంటుకమిటీ అభ్యుత్తమున విట్టోరియామె మోరియూ విద్యాధి కేతనాధి కాన్యూరియా చాకసంఘమునకు అభ్యుత్తము మెన్సుకర్తప్రభుత్వ వశించిరి. ఇంతవరకు ఈవదనియంతు ఆనరవిలు వరీవిశాఖు క్రాడమక్ గానండిరి.

రాజ ప్రతినిధిగారివద్దను వీరికి గౌరవకార్యదర్శిగ కల్పడిరి.

మెయిలు స్తీమరు.

బొంబాయి మే 2:—ఇతరదేశములకు టపాలు తీసికొనివచ్చుచున్న బి. జి. కంపెనీవారి “కార్బోర్” అను స్తీమరు 66 తేదీని 10 గంటలకు బొంబాయి నౌకాగ్రయమున జేరునని అనుకొనుచున్నాడు.

శత్రుదేశపు సరకులు.

కలకత్తా మే 2:—ఇంగ్లీషు కేక్ పత్రిక యిట్లు వాగియున్నది—యుద్ధము ప్రారంభమై నునా 29 మాసములు మించిపోయినను, శత్రుదేశపు సరకులు చిన్న చిన్న చుకాణములలోకూడ అమ్ముచుండున్నది. సాధారణముగా ప్రతి వానికిని ఇప్పుడక్కడక్కడ గానన్న వెన్నెలు మనదేశములలో జేయబడినవే. యుద్ధమునకు పూర్వపుధలకంటె కొంచె మెక్కువ ధరలకు లభించుచున్నది. కంకర, స్పాన్, కొహి నూరు మున్నగుపేర్లకుల కొన్ని వెన్నెలులవై బొహోఫేబర్ హార్నియోత్ మొదలగువారి పేర్లకులవు ఇంకన నేకములకు వెన్నెలులవెనను ఇతర సరకులవెనను “బెనోయూ” చేయబడినది “ఆస్ట్రీయా” చేయబడినది “జర్మనీ” చేయబడినది” అని వాగియబడియున్నది. ఇది అన్నియు ఎక్కడనుండి వచ్చుచున్నవి. హిందూదేశమునందుగల సరకులే రెండుమాడు సంవత్సరములకును చాలవా?

పుట్టాలు టూర్ను మెంటు.

ఉదకమండలము మే 2:—ఉదకమండలము పుట్టాలు టూర్ను మెంటునందు కడపటి ఆట బౌను స్టార్ “ఏ”టీమువారి కిది వెల్లింగ్టు కడపటి స్టాఫ్ కాలేజివారికిని జరిగినది. చాల నేపు అడిసవెనుక ఏడేమువారును జయింపలేదు. రెండుపట్టుముల వారికి 10 మిమములకాల మియబడినది. మొదట కేడెటు కాలేజివారు ఒక గోలు జయించిరి. బౌనుస్టారువారు దీనికి ప్రతిగా జయింపబడిరి కాని విఫలులైరి. తుదకు కేడెటు కాలేజివారే ఒక గోలువలన జయించిరి.

విషయానుక్రమణిక.

భృష్టచర్యము	2
ఆంధ్రదేశమున బాబులు	8
ఇస్లామీ	4
దేశమునందలి పాపములు	5
ప్రభుత్వము	
ఆంధ్రోద్యమము	III 6
వ్యాయాసము	7
విద్యావ్యవస్థాపనము	
విద్యార్థుల సంఖ్య	8
విద్యార్థుల సంఖ్య	9
విద్యార్థుల సంఖ్య	10
విద్యార్థుల సంఖ్య	11-12-13-14
విద్యార్థుల సంఖ్య	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం. మే నెల 2-వ తేది

మంగళవారము.

ఆంధ్రోద్యమము.

III

ఆంధ్రోద్యమముగర్భితమైన భావసిద్ధికి ముఖ్యమైన సాధనము ప్రజల ముందు స్థిరమైన చిత్తవృత్తిని గల్గించుట మైయున్నది. సిద్ధిరమైన చిత్తవృత్తిగలుగుచున్న ప్రజలు కార్యోన్ముఖులు గాకయుండుదురు. సంకల్పారంభముతో కార్యచరణాభిలాషయును గలుగుదురు. కార్యచరణమునం దభిలాష గలిగినపుడు తదనుకూలమైన సాధన సామగ్రిని బొందుటకై ప్రయత్నములు చేయుదురు. సంకల్పసామర్థ్యము క్రమాశక్తియును కలిసి పయనము చేయుచు ఆంధ్రోద్యమమున వాంఛితములు సఫలములగును. ఆంధ్రోద్యమప్రాప్తికి ప్రాణము ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము. రాష్ట్రనిర్మాణము వలన గలిగెడి లాభములను స్వాధ్యమహాజనసభా మండలసభలు, పత్రికలు నిరూపించుచు ప్రజలముందుత్సాహమును గలిగించుటకై ప్రయత్నములు చేయుచున్నవి. కొందఱు పేంకటప్పయ్య పంతులు గారు వారి జీవితమును వాంధ్రోద్యమప్రాప్తికై సమర్పించి సమర్థులై గతవత్సరమునం దాంధ్రోద్యమకార్యములను దర్శించుచు 10,000 పుస్తకములను బ్రచురించి ప్రజలకు బుచ్చుచు వాంధ్రోద్యమభావమును బ్యాపించి జేసి వారల చిత్తవృత్తిని స్థిరపరచుచున్నది. దత్తమండలంబులందు సంచారముచేసి ఉపసంఘములను స్థాపించి ప్రజల నుద్దయకాభిముఖులను చేసిరి. ఆంధ్రోద్యమగర్భితములైన యితరసంస్థాపనలు ఫలించుటకై యథాశక్తిని సేవను జేయుచున్నారు. సంచారకోశదేశములను నిశుమించి భావములను వ్యాపింపజేసి ప్రజలముందుత్సాహమును బుట్టించుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆంధ్రోద్యమప్రాప్తికై సకలవిధముల పాటుపడుచున్న పేంకటప్పయ్య పంతులుగారి ప్రపంచమునకు వంద్యులు. ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము ప్రజలజలవంతమువలన 9 పాలకులు చేయదగినపని. పాలకుల కనవరత వినివీయమై క్రబాళిచాయమును దెలుపుటవలన సమహత్కార్యము సాధ్యము గావలసియున్నది.

ఆంధ్రోద్యమగర్భితములైన యితరవిషయములందు విద్యావ్యాపనము, పరిశ్రమల వ్యాపనము, ఉద్యోగవ్యాపనము, పత్రికాప్రచారము, గ్రంథాలయ వ్యాపనము, కవిత్వయానులకు స్మరణ చిహ్న స్థాపనము, ఆంధ్రవాఙ్మయ వ్యాపనము, కర్మ విద్యాశిక్షణము, జలాశ్రయముల నిర్మాణము, రైలుమార్గముల వ్యాపనము, జాతీయ విద్యాసంస్థల రక్షణము, నౌకాశ్రయ నిర్మాణము ప్రముఖములని సన్మానసంఘమువారు ప్రకటించి యుచున్నది. ఈ తీర్మానములందు మూడువంతులు పాలకుల సహాయమువలన సఫలము గావలసియున్నవి. పాలకుల సహాయమును నమ్మియుంటిమేని ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర లాభము గలిగినను మన వాంఛితము లన్నియును సఫలములు గాజాలవు. పాలకులు ప్రస్తుతస్థితియందు ద్రవ్యమును వ్యయముచేసి విశ్వ విద్యాలయములను, కర్మ విద్యాలయములను, జలాశ్రయములను, రైలు మార్గములను, నౌకాశ్రయములను నిర్మించెద రని నమ్ముట చునంతము. ముప్పదేండ్ల నుండియును జేయుచువచ్చిన ప్రయత్నములను ప్రార్థనలవలె మన ప్రార్థనలును బుట్టదాఖలు చేయుట చుండుదు. గతించిన రెండు సమావేశముల సమయమునం దును సంగీకృతమైన ప్రార్థనలవలన నేమిప్రయోజనముగలిగినదో దేశాభిమానులు నాచుకులు ప్రజలు సభాకార్య నిర్వాహకులు యోచింపవలసియుండును. పాలకులు మన ప్రార్థనలను నాచరణమునకు దెచ్చునంత వరకును రెండు కోట్లరూప్రజలును నిర్విణ్ణులై నిస్సహాయులై వ్యవసాయ శూన్యులై నిరీక్షించుచు నుండుటయేనా మన సంకల్ప సిద్ధికి సాధనమను ప్రశ్న విచారణలర హృదయంబునందు గలుగుచున్నది. ఆంధ్రమహాసభయును ప్రార్థనా పద్ధతుల వలననే కార్యమును సాధింప నొందిన రాష్ట్రీయసభలకును జేయ మహాసభకును మన సభకును భేద మేమియును లేదు. ఆ సభల ప్రార్థన లంగీకృతములైనపుడు మన ప్రార్థనలును సభికా రానుగ్రహమున మెల్లమెల్లగ సంగీకృతములు గావచ్చును. ఈ లోపుగ మనము కూడానాల్గ ముచ్చటను జూచుచు విదుభాజనముల నారగించుచు గంభీరోపన్యాసములను చేయుచు నిష్కాంక్షిని సుఖముగ కాలము గడుపవచ్చును. ఈ మార్గము నవలంబించుటవలన మన సంకల్పము లోక యుగమునైన నీడేరునా యను సంశయము సహజముగ గలుగుచున్నది. లోకమునం దేమహత్కార్యములును పొడిమూలలవలన సాధ్యములు గా లేదని లోకచరిత్రవలనను సనుభవమువలనను యోచనగలవారలకు దెలిసియున్నది. హిందూ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు పరిశుద్ధ దేశభక్తులు మదనమోహనమాలవ్య, సుందరలాలు, దర్భంగ మహారాజగారి లెంత పరిశ్రమ చేసిరో మన మూహింపవలసి యుండుము. హిందూ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము 70 లక్షల రూప్యములమూలమున సాధ్యమైనది. కాని మహాజనుల ముపన్యాసములవలనను సాధ్యము గా లేదు. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము మహారాజు వలంబనమువలన సాధ్యమైనది. రాజావలంబనమున్నను కార్యపరతంత్రులైన 55 విశ్వేశ్వ

రయ్య వ్యగ్రోత్సాహము లేకను మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము నిర్మితమై యుండజాలదు. వర్తమానస్థితియందు పాలకులు విశేషమైన ద్రవ్యమును వ్యయముచేసి విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించెదరని నమ్ముటకు వీలులేదు. కేవలము పాలకుల పోషణములముననే విశ్వవిద్యాలయము స్థాపితమైనపుడు విశ్వవిద్యాలయము మన సంకల్పముల కనుకూలముగ నుండునా? మన జాతీయ వికాసమునకు తగియుండునా? మన వాఙ్మయాభివృద్ధి కనుకూలముగ నుండునా? మన పరిశ్రమల యభివృద్ధికి సాధన మగునా? ఆంధ్రవ్యక్తి వికాసము కువయోగించునా? యచు ప్రశ్నలు గలుగును. మధ్యమ తరగతి విద్యాలయములందును నున్నత విద్యాలయములందును సభికారులును నాంగ్లభాషాభిమానులును ఆంధ్రభాషా ముఖమున విద్యను నేర్పుట కంగీకరింతురా? పాలకు లంగీకరించనపుడు సంకల్పమును సాధించుటకు జేయగల పనియేమి? ఇట్టి సమస్యలను సాధించుటయే ఆంధ్రమహాసభల ప్రయోజనము. పాలకుల వరప్రసాదమున సాధ్యములు గావలసిన వాంఛితములను ప్రజ లెంతవరకు నిర్వహింపగలరో పాలకుల సహాయము లేకను ప్రజ లెంతవర కేసంకల్పములను నిర్వహింప గలరో యోచించి కార్యనిర్వహణమునకు బూతుకొనుట యాంధ్రోద్యమ ప్రాప్తికి సరళమార్గము. జేయ మహాసభకుందు జాతీయ వాదులకును మితవాదులకును గలిగిన సంరంభమెంతో సభయందును ప్రత్యక్ష మగుచున్నది. మనకు తరణిపాదుము స్వయంసహాయమా విన్నపములా? త్యాగమా భోగములా? కార్యములా గంభీరోపన్యాసములా? నూతనోత్సాహమా మాంద్యమా? వ్యవసాయమా భావములా? కార్యదీక్షయా కరతాభివృద్ధిమా? స్వార్థ త్యాగమా స్వోత్కర్షయా? అని ప్రశ్నించినపుడు మాతృసేవా పరాయణులు స్వయం సహాయము, త్యాగము, వ్యవసాయము సంకల్పసిద్ధికి సాధనము లని యేకగ్రీవముగ సంగీకరించెదరు. కార్యశూరులు త్యాగపరాయణులు ప్రజల సంస్థులను బడయుదురు. విద్యావంతులు కార్యశూరులై త్యాగదీక్షను బూతుటవలన శ్రేష్ఠుల యాచరణములు సామాన్యజనుల కాదర్శములై ప్రజలముందును నుత్సాహసంజనితంబైన పరిత్యాగము కార్యచలంబనము సాధ్యమై యాంధ్రోద్యమము వికసించి ఫలించుట సులభసాధ్యము. రెండు కోట్ల యాధులు స్వయంసహాయ వ్రతమును బూనినపుడు మహత్కార్యములు సులభములగును.

సంగ్రామ సిద్ధి.

యద్ధ మారంభమై ఇరువది రెండుమాసములు గతించినవి. లక్షల కొలది ప్రజలు మడిసిరి. అర్బుదములకొలది ద్రవ్యము నశించినది. వ్యాపారము క్షీణించినది. లోకమునం దంతటను హాహాకారములు బయలుదేరినవి కాని యుద్ధము శీఘ్రమున ముగియు ననుటకు సూచనలు లేవు. పక్షమటి రంగమునందు వర్ధునును స్వాధీనము చేసికొనుటకై జర్మనులు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలములైన పని నమ్మక మేర్పడినది. మూడుమాసముల నుండియు వర్ధునును స్వాధీనమును చేసికొనుటకై జర్మనులు చేసిన ప్రయత్నములకు ప్రతిఫల

ము జర్మనులు వారి పూర్వ స్థానములనుండి ఎనిమిదిమైలుల ముఖమునందు నాలుగు మైలులు ముందునకు బోగడిగిరి. ఆ ఫలమును బొందుటకు 2,80,000 సైనికులు నిహతులైరిని గుణింపబడినది. పరాసులకును స్వము విశేషము గలిగిరి. మూడు భాగములకు వ్యయము సైనికులు పరాసులకు సహాయమును జేయుటకై ప్రాన్సునకు వచ్చియును ప్రకటించబడినది. వర్షమును నైపుణ్యముతో సంరక్షించిన సేనాధిపతి షార్లె బిరుదుముతో సత్కరింపబడెను. ప్రస్తుతము జర్మనులు వర్షము ప్రాంతమునందు జేసిన ప్రయత్నములను మాని వాస్తవప్రాంతములకు బోవుటను సూచనలుగలవు. వడమటిరం నమునం దాంగ్లముఖమునందు లూసు, మెన్సెన్సు, వుల్ఫర్హము ప్రాంతములందు 2000 గజముల ముఖమునందు జర్మను లాంగ్ల సైన్యములను వెనుకకు నెట్టుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని వారిప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. సమాధిరంగమునందు బేర్గొనదగిన మార్పు తేమియును లేదు. ఆంగ్ల నౌకావాహన నిరోధకశక్తియు సాగుచున్నది. జర్మనులకు రాగి దూది రబ్బరు దొరకుట దుస్సరముగచున్నది. జర్మనులు సగుటున మిత్రమండలిని గాని ఇతరులవికాని అనుదినము ఒకటి రెండు స్త్రీమగులను ముంచుచున్నారు. గతవారమునం దాంగ్లేయుల ప్రాచీనయుద్ధనౌక రెండు జలపయాధిని జేసినది. జర్మనుల జలాంతర్గామిని యొకటి ముంచబడినది. ఆంగ్ల జేతమునందు నిర్బంధసైనిక శాసనముకట్ట మతభేద మేర్పడి మంత్రులయందు భేదభావమును గలిగించినది. ఈయంత్రవర్గము పోయి క్రొత్త మంత్రవర్గము నచ్చట యొ పదునెనిమిదేండ్లు దాటిన వారందఱును నిర్బంధకముగ సైన్యమునందు జేర్పుటకు శాసనమును నిర్దించుటయొ యవసర మని నమ్మబడుచున్నది. ఇప్పటికిని నింగ్లాండునందు మనుజులకరవు మందు సామానులకరవు గలదని విదితమగుచున్నది. నిర్బంధక సైనిసేనా శాసనమును నిర్దించుట సామాజ్యసంరక్షణమున కవసర మనియును ట్రైముమొదలగు పత్రికలు ప్రాయోచున్నవి. ఆంగ్లేయులను సీరభావములనుండి విమోచయించు సయితము మరల్చుట కష్టమని ఈవిషయమువలన ధ్రువపడుచున్నది.

తూర్పు రంగమునందు జర్మనుల సేనాముఖమురైగానుండి ప్రేపటువరకును 450 మైలులు వ్యాపించి యున్నది. ఆముఖమునందు 12,00,000 జర్మను సైనికులు గలరని యుద్ధతంత్రజ్ఞుల యభిప్రాయము. ఆసైన్యమునందు మొదలకు 1800 పదాతులువలెన 6,00,000 పదాతులు గలరని తెలియుచున్నది. ఆముఖమునందు జర్మనులు సుర్వ సానములను మంచి బలముతోను ముట్టడిగల తోను సంరక్షించుచు విశిష్టచేతములను స్వల్ప సైన్యములతో సంరక్షించుచున్నారు. రుష్యులు ఇక్వాప్రాంతములందు ఆస్టియనులను, పీర్స్సి ప్రాంతములందు జర్మనులను, ఎర్జిజాను దగ్గర తురుష్కులను నోడించినట్లే తెలియుచున్నది.

దక్షిణరంగమునందు విశేషమైన మార్పు లేమియును లేదు. ఇటలీ సైన్యములు ట్రెంటినో ప్రాంతమునందు ముందునకు వెనుకకు బోవుచున్నవి. గ్రీనుతాటస్థము సందిగ్ధముగ చున్నది. జర్మనుల యొత్తిడివలన మిత్రమండలివారిని సర్వీయను సైన్యమును రైలు మార్గమునను గొని పోవుటకు గ్రీను అభ్యంతరమును జేయుచున్నది. మిత్రమండలియును ఒత్తిడిని గలిగించుచున్నది. గతవారమునందు మిత్రమండలికి గలిగిన నష్టములో కుటలు అమారా తురుష్కుల సతమగుట

పేర్గొనదగినది. టువున్సెండు బ్రాసాతోను కుటలు అమారాతోను సంతృప్తిని జెందక బాగ్దాదును పట్టుకొనుటకై ముందునకు, వెనుకను తగినంత సహాయము లేకనె, పోయెను. స్పెన్సెంబరు చివరను టువున్సెండు కుటులు చేరెను. బాగ్దాదునకు చేరబోవునపుడు స్పెన్సెంబరు సమీపమున తురుష్కులచే నోడింపబడి కుటులు అమార చేరెను. తురుష్కులు జనవరి మధ్యభాగమునందు కుటులు చుట్టును నావరించుకొనిరి. కుటులునందు గల సైన్యమున కాహార పదార్థములను సామగ్రిలను నందజేయుట కాంత్యయులు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. సేనాధిపతి టువున్సెండు 2900 ఆంగ్ల సైనికులు 6000 హైందవసైనికులుతురుష్కులతోబడి. ఈవార్త మిత్రమండలి పక్షమువారికి విచారమును గలిగించుట సహజము. కాని యుద్ధప్రాసానక్రమమునకు దీనివలననెట్టి ప్రతిబంధకమును నేర్పడదు. ఈ 22 మాసములందు నొక్కొకసారి వేలకొలది ఖైదీలురెండుపక్షముల వాకిని లభించిరి. అందువలన యుద్ధ ప్రాసమునం దెట్టి విధమైన మార్పులును గలిగి యుండలేదు. శీఘ్రకాలమునందే తురుష్కులకు తూర్పునుండి ఆంగ్లేయ సైన్యములు పడమటినుండి రుష్యులు సైన్యములును నొత్తిడిని గలిగించగలవు. యుద్ధమునందు జయాపజయములు వైవాధీనములు. తూర్పు రంగమునందు మెయి జాఫ్ జులై నెలలలో రుష్యులకును జర్మనులకును పోసగనున్న యుద్ధప్రాసమువలన యుద్ధపరిణామమును నిర్ణయించుట కవకాశము లేర్పడవచ్చును.

పాలగంగాధర తిలకుగారు.

ఆఖ్యాత దేశభక్తుడు శ్రీయశబాలగంగాధర తిలకుగారు తిరిగి రాజకీయరంగమునందు జేరుట సంకల్ప ప్రికరము. బెల్గామునందు గూడినబొంబయి రాష్ట్రభభయంను తిలకుగారు సంయుక్త జాతీయభక్త సాహితి దేశసేవను జేయుటకై జాతీయవాదులు జాతీయచూపకథయందు జేరుట యవితరము తీర్మానము నుపహించిరి. గతసంవత్సరమునందు బొంబయి యందు జాతీయ చూపకథయందు జేయుటదిన కవరణము తిలకుగారు రంగీకరించిరి. ఆకవరణ సంకల్ప ప్రికరము గాడుగానకర్త, బాప్టిస్ట్, బెర్ని, తిలకు, కెల్కూరుగాడు ఈవిషయమై పీల్ల సమావేశము జేయుచుటకు ఒక ఉపసంఘముగ నేర్పరచబడిరి. సంయోగము స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము గాదనియును సంయోగము సాహాయ్యమువలనను పాలకులనుండి వర్గసాహము సాధ్యమగుననియును, వియోగము దుర్బలమునకు గారణమగుననియును, ప్రకృతికి ప్రతిబంధకమైన జాతీయత ఆహాస్యమునకు పాలకులనియును, ప్రకృతికి గణనగలవు ఏకక్షిణి నై న ను నే కీ భవిం చుట క భ్యంతర ముండదనియును తిలకుగారు చెప్పి యుండిరి. దేశీయ చూపకథయందు జేరు భవన ప్రయత్నము ఒకసంవత్సరము కకకాళము గలదని తిలకుగారు విశ్వసించుచున్నారు. తిలకుగారు చేరుటవలన బాప్టిస్ట్ కర్త కెల్కూరుగాడును చేరుదురు. వారు చేరుటవలన చూపకథాప్రయత్నమునందు రంగ జేతమునందు నికర ప్రాంతములందును గల జాతీయవాదు లందఱును జేరగలరు. బెల్గాము సభకు 1600 శ్రుతిభూమి వచ్చివారిని తెలియుచున్నది. జాతీయతక్షణంబును లనేకులు గలిగించి ఎనిమిదివందల యువ జాతీయ చూపకథయందు ప్రయత్నమును గలిగించుకొనకుండుటచేసి జాతీయ చూపకథ వోధదగి దుష్టతాపేతమై అధికార వర్గబలము పెక్కుకొనుటకు జాతీయత ప్రతిభను గలిగియుండలేదు. తిలకుగారు నిరకమానమైన దేశభక్తిని బ్రకటించిన దేశసేవకు ఉద్యమము త్యాగముగాని అభిమానము కాదని ప్రకటించిన యాద్యమును మనము గ్రహించిన భవ్యము కా గలదు.

కీర్తి శేషులయిన ఆచార్యులు.

పాచ్చి ఆచార్యుగారు వడగొట్టి ఆదివారమురాత్రి ఒంటి గంటకు బెజవాడయందు స్వర్ణస్థులైన తెలియజేయుట కంతయు చింతించుచున్నాడు. వీరు కొంతకాలము చెన్నపురియొక్క పత్రికకు సంపాదకులుగనుండి తరువాత బెంగళూరులోకాపురముండిరి. గతర్షి మెంటు పరీక్షల సందర్భములో వీరు ఆంధ్ర దేశమునందు సంచారము చేయుచుండగా వీరికి ఆకాలవరణము సంభవించినది. వామగైరజోజులక్రితము వీరు మండువేన విలో రాజును హేంద్రవరమునందు, అమలాపురమునందు ప్రయాణము చేసియుండిరి. వీరివయస్సు 62 సంవత్సరములు. వీరు కాంత్యభావులు. కుకవారమునాడు వీరు బెజవాడచేరి ఆదివారమునాడు ఆకస్మాత్తుగ చనిపోయిరి.

న్యాయస్థానవార్తలు.
ఎక్కువ పోలీసు కోర్టు.
ఎల్. ఎ. కోమయేకుగారు.

నిపుణమైన మోసము:—తూర్పు 15 వ తేదీన కలెక్టుర్ పిల్లే అను దిండిగల వ్యాపారముని యింటి కొక బంధువురాగా చెంగల్యరామును అను నకడు వానితో స్నేహముచేసి బంగారు వ్యాపారము చేయుట కొక పెద్ద సామకారిలో వారికి భారత గూర్చదని నమ్మబలికెను. అంతట పిల్లేయును, చుట్టును కరుకు రూ 1000 ల విలువగల నదిగై వానియొద్దను చెప్పిరి. అట్లే ర మ్మని వారి కర్త రూ 1000 ల నోట్లను త్రవ్వకొని సామకారుని యింటికి తీసికొనిపోవుచు మార్గములొ ఇదర్థ వ్యాపారములు కల్పించి సామకారుని కొంచెము మోసము చేయునని చెప్పి పిల్లేగారిని వంపిచేయునటుల జేసెను. ఆవెళక ఆ బంధువుని ఎరిఁఁతుగేట్ పోలీసు స్టేషనునందనుంచి తనకేసో చిన్నపతి ఉన్నదనియు, అంతికాలములో వచ్చెదననియుచెప్పి ఆనోటుల బట్టుకొని పోయెను. ఆతడు కొంతసేపటచూచుచుండి ఎప్పటికిని స్నేహితుడు రాకుండుటజూచి యింటికిపోయి పిల్లేగారిలో ఆసంగతి చెప్పెను. వారిద్దరు మూడు నాడుగు జోజులవరకు నగరమంతయు వెదకి చూద్దాయివాడగానక పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసిరి. పోలీసువారు వానిని చాకలిపేటలో పట్టుకొని రూ 400 ల నోటును వానినందనుండి తీసికొనిరి.

కేసు విచారణచేయుట 12-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

2-5-16.

చారిత్ర నవహాసములు:—వలయను అను 28 ఏడ్ల పాత్రయముగల ఒక యువకుడు చూడలో నిరసించుచుండిన మనిషిను అనుచాని యింటినుండి వాని భార్యయగు ఆస్సుమ్మ అను 12 ఏడ్ల పాత్రయముగల చారిత్ర పెట్లతో అవహరించుకొనిపోయెను. ఉదయమున మేల్కొనినపిమ్మట మెల్లా పురములో నొక పరాయియింట నుండుట కాపిల్ల మిక్కిలి ఆశ్చర్యపడెను. మనిషిను ఆసంగతి పోలీసువారి కెళక పరిచెను. కోమయేకుగా రాకేసుకు విచారింపి చూద్దాయికి రూ 50 ల జరిమానాయెను, జరిమానా యిర్పలేనికేసును రెండు నెలలు కఠింశిక్షమును విధించెను. చూద్దాయి జరిమానాయే యిచ్చియెడల దావాదారుడు రూ 40 లిక్షకలయునని వారు నెలవిచ్చిరి.

బిల్లుకల్తెరు:—నుగునిబొననభలో బిల్లుకల్తెరుగా నుండి రాజరత్నము అనునతడు క్రిందటి పెద్దంబునెలలో సభ్యులందరూ 50 ల చందా వసూలుచేసి ఆసామ్మ పట్టుకొని కలబడకుండెను. వానిని కొలదిదనముల క్రిందకునే పూసరైలువద్ద పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. కామయేకుగారు కేసు విచారణజేసి ముద్దాయికి మూడుమాసములు కఠింశిక్షనిధించిరి. సి. బి. ఎ. కో. పిల్లేగారు.

ఎక్కియ్యటివు ఇంజనీరుగారు:—సింపురు, ఎడ్డినూరు, రెన్ను బెన్నెట్లు కంపెనీలను మోసపుచ్చిన దక్షిణఇండియా రైలువై ఎక్కియ్యటివు ఇంజనీరుగారి కే సీదీయన గూడ విచారింపబడినది. పోలీసువారిలోగా పట్టుకొనకుండి కంపెనీవారల సకరుల నమ్మిజేసి వాకివాకి ముద్దాయి యిదివరకే చెల్లించియుండునని చూద్దాయి వ్యయవాది చెప్పెను.

ప్రాసీక్యూటరు ఇంస్పెక్టరుగారు చూద్దాయి ప్రోహియని యు, జకుల మోసపుచ్చుకొనెను తాను ఎక్కియ్యటివు పనియండుచుండుటలనే నటింపుచుండుట తాను చూచితిమని యు, కొన్ని కంపెనీలకు తానే కార్మికులైగాని నౌకనని చెప్పుచు మోసముజేయుటయు తెలియబడి చూద్దాయి ఆశోగ్య స్థితిలోనుండిని రుజువుచేసిరి. ఇంతేగాక చూద్దాయి బొంబాయికోర్టులో 8-4-12 వ తేదీన వికసంవత్సరము కఠింశిక్షకు పాత్రుడయ్యెననియు, చూద్దాయిక కలకత్తాలో 29-11-09 తేదీన అనువారముల కఠింశిక్ష రూ 50 ల జరిమానాయెను, విధించబడెననియు నిర్దేశముల జూరగా న్యాయాధికారిగారు వానివై నేడు స్థిరపరిచి 10 వ తేదీన శిక్ష నిరూపించెదనని తెలియజేసిరి.

హైకోర్టు

ఓల్డఫీల్డు గారు.

హత్యజేయ బ్రయత్నించుట:—పలాయినుండి, మరుజేరను అను వారలు ఒక హత్యజేయ బ్రయత్నించినందులకు మధుర పెదన్న జడ్జిగారు మొదటిసారికి 10 సంవత్సరములు, రెండవ సారికి 5 సంవత్సరముల కఠింశిక్షమును విధించిరి. అందువై చూద్దాయిను హైకోర్టులో అపీలు చేసికొనగా న్యాయమూర్తి ఓల్డఫీల్డు గారు రూ 250 ల జరిమానా విధించుట జేసిరి.

విరోధా మహా సంగ్రామము

జర్నలిజేషన్ యోధులము: టైముస్ నిలేఖకుడు తెలుపునంగతులు

రిక్రూటింగు సిద్ధిగతులు: బ్రిటిషు మంత్రివర్గపు సందిగ్ధావస్థ

శత్రు శక్తి మూల దిట్ట మగు నిరోధము

రష్యా సంక్షయమునందు శత్రు పోరాటము

(తెలుగు వీక్షణి)

ఆంగ్లాండు

రిక్రూటింగు విషయము

మంత్రివర్గము వారి యోధులందఱు విషయములు
 లండను ఏప్రిల్ 29:—రొంతమున రిక్రూటింగు సిద్ధి
 లను గూర్చి విషయము లందఱియోచనమునందును 1841
 సంవత్సరమున వర్తక కుదుగలవారిందలికి వైద్యమున తప్పక
 జేసవలెనని ఒకటిలు నామోదించుటయో, లేక స్వచ్ఛందము
 గా వైద్యము చేయున రెండలునకులో చూచి తరువాత అట్టి
 ఖిలు నామోదించుటయో ఈరెండిటిలో నేదో యొకటి మిత్ర
 మండలివారు చేయవలసియున్నదని అందఱునున్నుచున్నారు.
 రెండిటియందును చిట్కముగలవు కాని ఎన్నిచిట్కమున్నను
 నిస్వచ్ఛందమే నులభింపవలెను. అనంతరములేని 18
 ఏండ్ల ఈకుగలవారికి, వైద్యమున బంధము లేకుండ చేయలేక
 నిలిచిపోయినవారికి వైద్యములో చేరవలెనని నిర్ణయించుట
 అశాస్త్రమనియు, వైద్యమున చేరని వివాహితులందఱికి బియ్యము
 కేర్రాట్టు చేయుట వారు గానంబునయు వెస్తుమిక్రొవర్
 గజేటు ప్రాయమున్నది.

మేజరు జనరలు డోబెల్, కె.సి.బి. గారు
 లండను ఏప్రిల్ 29:—మేజరు జనరలు డోబెల్ గారికి
 కె. సి. బి. విషయము ఈయనబడినది లండను జేటు ప్రాయము
 నున్నది.

హిందూ దేశపు నియోగములు
 లండను ఏప్రిల్ 29:—ఈక్రింది నియోగములు గెజె
 టునందు ప్రకటించబడినవి:— 116 లాన్సులలో నున్న
 మేజరు జి. ఎం. ఆర్. గారికి ఆశీస్సెంటు అడ్డుటెంటు జనరలు
 వడలి భాయులగున టెంపొండి కెప్టెన్ టెంటు కర్నలువడలి
 క్రమక్రమముగను ఏర్పాటు చేయబడినవి. 35 నిక్క
 జిల్లములోనివారైన కెప్టెన్ జి. ఎస్. మాన్యు గారికి 38వ
 పాలకొటం లభింపజాలి కర్నమును కెప్టెన్ జి. ఇ. మాంటు
 గారికి డిప్యూటీ ఆశీస్సెంటు అడ్డుటెంటు జనరలు వడలి
 లొంగులబడినవి హిందూ దేశ ప్రాంతముల పని చాలించు
 కొను కెప్టెన్. బి. సి. షెల్టన్ గారికి జెనరలు ప్రాపునం
 చేర్పాటు చేయబడినది.

మొసపాటేమియూలో గాయపడినవారు.
 కరాచీ యానుకత్తులకు చేరుట.
 కరాచీ, మే 1:—యధులుగా గాయపడిన వైద్యులను
 ఉద్యోగమును మొసపాటేమియూండి కడదిన శనివార
 మునప్ప కరాచీవలెను సిద్ధపడుటచేసిన రెండు యధులై వ్యా
 లయములలోను చేరి ఈయానుకత్తులలో చికిత్సార్చుట చేయుట
 కిదియే ప్రార్థన. స్వచ్ఛందముల టౌలములవారు ఇకి
 తాగులనుదించి యానుకత్తులలో చేర్చి, చికిత్సార్థం సంఖ్య
 యల్పము కలుచేర వారికి సోషల్ సెల్ట్ బాంక్ అనుభవిత్రాసు
 పొట్టుటయు ఆనుకత్తులలోను విశాలమైన వనరులను సంపూర్ణ
 మైన సౌకర్యములను కల్పించింది.

బ్రిటిషువారి శత్రువర్తక నిరోధము.
 ఎడ్మిరలు గారి వివరములు.
 లండను, ఏప్రిల్ 30:— శత్రువర్తక నిరోధకశక్తు
 వాయుదళము ఎడ్మిరలు డిచేర్ గారిని బుర్కిన్ ఈగిల్ ఫ్రికా
 లండను విశేషమునకు సందర్శించగా శత్రువర్తక నిరోధకశక్తు
 లను గూర్చిచెప్పిచ్చెను. శత్రువర్తకనిరోధము ముప్పాతికా
 మవీర్లను జయించుచునే యున్నది. తటస్థదేశములవర్తకము
 త్వరితగతినే శత్రుదేశవర్తకముగ సాధ్యమైనంత
 త్వరితగతినే గిరించెను. తటస్థదేశములగుడ శత్రుదేశ

ములకు సామాన్య సంప్రదాన పన్ను పన్నుగములన్నటిని
 ఎక్కిరలుగారు కట్టించెను. స్టీయరు మండలిభాగమును
 కొండలు రాగితో జేసి భాగల బోలుగానంది దానియందు
 సామాన్యములగుదు. కొండలు లెజువానల స్తంభములకు బో
 లుగానందివానిలో కరకులు పెట్టుదురు. వెనుండిమానిజా
 పలేమియోలేట్టు క్రమబద్ధమున. అనంతరము
 లైన వానిని కేరీక్షించగానే, స్టీయరుకెప్టెన్లు బూటకపు
 నులకును, మంచుకరకులగుడ వెకిరియించున వారు
 చెప్పింది.

ప్రాము

ఆంగ్ల రంగము.
 జ్యోతిష శర్కప్రయత్నములు
 లండను, మే 1:—ఆంగ్ల సేనాధిపతి సర్ డగ్లస్ హేగు
 గారిట్లు ప్రకటించిరి:— జ్యోతిష విషయము, బాంబుల
 యుద్ధమున నిధులనుచేసి వారికి దానిని చేసితిమి. ప్రైవేటువ
 సమీపమున మన కంపకములను శత్రువులు కలముచేసికొన
 జారిరి కాని వారి ప్రయత్నములన్నియు శర్కము లయ్యెను.
 మెస్సీర్. వుల్ఫ్ ముల కుత్తులను రెండు రెండుజములవిరి
 గల ము సేనామంతులై శత్రువులు తెల్లవారుజామున ఒంటి
 గంటకు విషవాయు ప్రయోగము చేసి తిరుగుమీ పదాలిదశ
 నుకు మనవైర బంపిరి. కాని నా ఆగ్నివర్షమునందు వాయు
 నిలువలేకపోయిరి. శత్రువులు కొండలు ఒక టెంటు ను కంపక
 ములలో జేరగా మనవైరము చాలివై బాంబులు జేసి రూపు
 మాపిరి. కొంతకాలము ఫిరంగి రాధమైన వెక హేలంపు
 చెప్పువడళము వారివై జర్కములు బాంబులను గురిపించిరి. కాని
 వారి ప్రయత్నములు ఎప్పటివలెనే నిష్ఫలము లయ్యెను. మన
 ఆగ్నివర్షమున వారిపని సాగలేదు. లూసునందు కంపక
 యుద్ధము విశేషముగా జరిగెను.

వెర్లను యుద్ధము.
 పరానువారి విజయములు.

లండను ఏప్రిల్ 30:—పేరు—ఈదినము ప్రకటించు
 బడిన వార్తలందు వెర్లను రంగమున పరానువారి విజయములే
 ముఖ్యమైనవి. లెస్సీయించి జర్కములు లెస్సీయించి దక్షిణమున
 ఫిరంగియుద్ధము కలిపి కొంతభూమిని సంపాదించిరి కాని
 వెటకే తితిమిజేయబడిరి. ఎవొకాడు ఏస్సీలవై ఫిరంగులు
 ప్రయోగించబడినవి. డెడ్మాన్ కొండకు త్రవ్వకము పరానువారు
 ఒక జర్కముకందకమున వశపడెనుకొని అనేకలకు ఖైదీలను
 పట్టుకొనిరి. వాన్ జెనరలు జర్కముల సాత్రుగా మనవైర
 బడిరిగాని తితిమిజేయబడిరి. కరానువారి విమానములు శత్రు
 విమానములు నేలంగూర్చి పట్టుకొనినవి.

జర్కముకందకము పట్టుబడుట.
 లండను మే 1:—పేన్-స్థిపరానువారిట్లు ప్రకటించిరి
 చిరి—మ్యూనునడికి జర్కమును మోర్టోనునందు మన మొదటి
 రెండు వైద్యకుంతులవై శత్రువులు ఫిరంగులను భావచేసిరి
 క్యూమిటూరు కుత్తులను పరాను వారిజర్కము కందక
 నును కలముచేసుకొని ముప్పదినుంది మైదీలను పట్టుకొనిరి.
 మ్యూనునడికి తూర్పునను, వోవరునందున సాధారణముగు
 ఫిరంగియుద్ధము తప్ప చెప్పదగిన విశేష మేమియులేదు.

విమాన యుద్ధము.
 పరానువారి వైమానిక దళమువారు శోరంగమునందు
 జర్కము వైద్యమునై నెగురుచు రెండు శత్రువిమానములను యా
 ట్టించిరి. మన కెడ్ల ఫిరంగి ఒక దానివై ఎగ్గివర్షము గుటి
 పించి కుత్తులనుచేసి 5000 అడుగులు క్రిందికి కూల్చెను.
 రెండవది కూడ నేలంగూర్చబడెను. మన యుద్ధ విమానము

లు దోచుంటును దక్షిణమున మతిరెండు శత్రువిమానములను
 నేలంగూర్చినవి. విను శత్రువిమానములు వెర్లను దక్షిణభా
 గమున బాంబులు వేసెను. మన విమానములు రెంటిని నేలం
 గూర్చినవి. మన వైమానికులు గట్టిపించిన ఆగ్నివర్షముతో
 మాడన దాని పయ్యె పోయినది.

యమ్య

రష్యా జర్కనిరంగము.
 సిస్క-వర్ష శత్రువులు వెకకులు ప్రోసి కేజులబడుట.
 ఆస్ట్రీయనులు జర్కములు తలబడుట.
 లండను ఏప్రిల్ 30:—రష్యాకు రంగమునందు వరోచ
 నరోవరముయొద్ద యుద్ధమతితీతముగా నున్నది. మేము నక
 మాచేసికొనిన శత్రుకందకములను శత్రువులు మలుల సంపాదిం
 చనలెనని ఉండోపకంధములుగా కచ్చిపడిరి. చుట్టుప్రక్కల
 గ్రామములందు ఘోరసంకులము జలుగుచున్నది. వెర్లవరద
 లు శత్రుసేలను వెకకులు దతిమిజేసెనని వెట్రోగ్రాడు తంతి
 వార్త నుడువుచున్నది. ఆస్ట్రీయనులను తమవెనుకనుంచికొని
 జర్కములు యుద్ధమోయిరి. దీనివలన ఆస్ట్రీయనులకు కోపము
 కచ్చి వారు జర్కములతో సంకులముద్ధము నలిపిరి. ఈసంకుల
 మునందు ఆస్ట్రీయనులలో గొండటికి గాయములను మరణము
 లును కలుగించిరి. ఈవిధియుద్ధమునకాని రష్యావారు ఫి
 రంగియుద్ధ మారంభించిరి వెకకులు మతి జర్కము అధికారు
 లు ఫిరంగులను గాల్చి మొదలుపెట్టిరి. ఆస్ట్రీయనులు జర్క
 నులుకు తమపోరాటము శత్రువుల నెదుర్కొనిరి. ఇది గాక
 ఇంకేవిధమునకు ఈసంకులము నుగియకపోయెను.

ఇక్వాయుద్ధము.
 లండను మే 1:—వెట్రోగ్రాడు—అధికారిట్లు ప్రక
 టించిరి:— ఇక్వా యుద్ధమునందు మేము 22 గున శత్రుఅధి
 కారులను 600 మంది ఆస్ట్రీయనులను మైదీలుగా పట్టుకొంటిమి
 శత్రువులు మరయొద్దనుండి వశముచేసికొనిన కందకములనుమరల.
 మేము వశము చేసికొంటిమి. ఆకందములంద ఆస్ట్రీయనుల
 క శేషము లుండెను.

మొసపాటేమియూ
 మొసపాటేమియూ యుద్ధము.
 సిహా మే 1:—ఆస్ట్రీయ గవర్నరుజనరలుకున,
 హిందూదేశ రాజ్యవతి:ధికి తెలిగ్రామములములముగా నీక్రింది
 ఉత్తరప్రభుత్వము జరిగినది.
 హిందూ దేశపు రాజప్రతినిధికి.
 ఆస్ట్రీయ గవర్నరు జనరలు.
 మెస్సీర్ మే 1-వ తేది
 తమకు మించిన శత్రుసేలను అంతకాలము నివారింది,
 1 వది ధైర్యసాహసములతో పోరాడిన హిందూదేశపు సేనలు
 శత్రువులలాంగిపోవలసి వచ్చియున్నవై ఆస్ట్రీయ వర్జల
 పక్షమునను దొరకెనుపక్షమునను, హిందూదేశపు సేనకును,
 ప్రజలకును, దొరకెనునకును మా సానుభూతిని తెలియం
 చేయుచున్నాము. భారతదేశికి మా సానుభూతి కలు-ఆర్-
 అమారా రక్షణను నుప్పదిద్దమైలేజులును.
 ఆస్ట్రీయ గవర్నరు జనరలుకు.
 హిందూదేశపు రాజ్యవతి:ధి.
 మే 1-వ తేది.
 కలు-ఆర్-అమారాద్ద పోరాడిన వైద్యముపట్టు
 విను ఆస్ట్రీయవారి సానుభూతిని కకురమను కంపిస
 వార్తకు హిందూదేశపు ప్రజలహృద్ధకులెనది. అన్నటి అస
 జనుమునలన ఆస్ట్రీయవారు, హిందూదేశమునకు కూడ
 దుఃఖము కలిగినది. కాని, ఆ భావము పరస్పర సానుభూతిని,
 కార్యపరత్వము కలిగించింది. దీనివలన విఫలములైన యత్న
 ములు కఫలీకృతములగును.

టౌన్సెండు సేన లొంగిపోవుట.
 సిహా మే 2:— 140 దినములు ధైర్యసాహసము
 లతో యెదిరించి యెదిరించి, సప్తములలే జనరలు టౌన్సెం
 డు సేనలు శత్రువులకు లొంగిపోయినవి. 2970 మంది ఆ గ్ల
 వైద్యమును రిజేల ఇండియను వైద్యమును లొంగిపోయిరి.

జర్కసి

జర్కము సేనా ఒలము.
 టైముస్ పత్రికా విలేఖకుడు చెప్పిన విషయములు.
 లండను ఏప్రిల్ 30:—రష్యారంగమునందు శత్రుసేనల
 బలమును గూర్చి టైముస్ పత్రికా మిటిటర్ విలేఖకుడిట్లు ప్రా
 యుచున్నాడు:—రీగా తీరమునండి ప్రెవెటరకునుగల 45

మొత్త సేవానుభవమునకు 48 వదాత్తిదళములు 10 ఆర్థికదళములునుగలవు. వీరి మొత్తము 1,200,000 మీ. 600,000 మంది యొద్ద మట్టుకే తుపాకులును, ఫిరంగులునుగలవు. అనగా సేవానుభవమున సంకటము మొదలు 1800 మంది మైనింగు మూత్రమే కలదు. 8 ఆర్థికదళములు కండక్టులలో గలవు. 2 ఆర్థికదళములును, 1 వదాత్తిదళమును తప్ప నిలువ సేవ యున్నట్లులేదు. ఇట్టి స్థితిబంధు జర్మనులు ముఖ్యమైనస్థలములను బాగుగా రక్షించుచు మధ్య మధ్యగల స్థలములను స్వల్పముగ రక్షించుకొనుచున్నాడు. జర్మను సేవలయందు బలముగనబడుట లేదు. ఇంకొక్కడైనను మట్టుకే నున్నట్లును వారు పోవునెడల తగ్గ రంగమున వారిపని కూర్చును.

బొల్కను రంగము.

జర్మను రాయబారి బంధింపబడుట.
లండను ఏప్రిల్ 30.—సెలూనికా—డ్రోమా జుందు గల జర్మను రాయబారిని బంధించి సెలూనికాకుదీసి కొని వచ్చిరి. అత డొక యుద్ధ నౌకను బంధింపబడెను.

ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము.
లండను, మే 1:—కొంబోలోంగివద్ద చాల పశువులును మందుగుండు సాముగ్గియు తాము శత్రువులకడకుండి పట్టు కొంటిమని, జనరలు స్మట్సు గారు తెలియజేయుచున్నాడు.

దక్షిణ ఆమెరికా

జర్మను నౌకలు.
లండను ఏప్రిల్ 30.—బెజిలునందు నిలిపివేయబడిన మూడు జర్మను నౌకలను గూర్చిన వాదము ఆగిపోయినది. తిండునందు వర్తకము చేయుకొనకు చిలి వారు మూడు నౌకలను తీసికొనుటకు జర్మనువారు అంగీకరించిరి.

సింలా

యుద్ధ సమాచారము.
సింలా ఏప్రిల్ 30:—హిందూజేశపు క్యాబడ్జి గారి కింది వార్తను నంపించిరి.

అంగ్లరంగము

లూనువద్ద 166 తేదీనండి యుద్ధము జరుగచున్నది. ఇక్కడ క్షిప్రముగా తాత్కాలికమున్నది. జర్మనులు ముట్టడించినప్పుడు బర్మాందు పలాలము ఎరిరించి, వారి ప్రయత్నమును సాగ నియ్యలేదు. రోషినుకొనుట ఉత్తమున జర్మను లయిదుగురు లను పోల్చి ఫిరంగులను వేసి కందఃపుఫిరంగులు వెట్టి బాదికం దకులలో జొరబడెనెంచి, కాని బారిని వెంకట గొట్టి వేసితిమి. 24వార్డు విమానముల పోరాటము జరిగినది.

పరామ రంగము.

అవకాశ, ఎవనుప్రాంతములందు అదపతదపగను, పేన కొండ దాచుంటులవద్దమున్న పరామ స్థానములమీద తీవ్రముగను శత్రువులు అగ్నివర్షము వరిపించుచున్నాడు. సేవానుభవమునందంతటను విమానములు జోరగ పరిచేయుచున్నవి.

రహస్య టర్కీరంగము.

బిట్టినుట దక్షిణమునైపున రహస్యవారు ముందుకు పోవుచున్నారు

అంగ్లనౌక.

రహస్య అను అంగ్ల రహస్యనౌక మధ్యధరాసముద్రము లో గనికి కొట్టుకొని మునిగినది. 124 కళానులు ఉద్యోగులు కనుపడుటలేదు.

రూ 660,000ల కరీకుగల పక్షి రక్కసు:—రూ 660,000ల విలువగల పక్షి రక్కసును తాకరు బక్ను వారివద్ద నుండునై రంగము మేస్త్రీలుగారు విచారించిన్నది 50 రూపాయల జరిమానాబంధించిరి. జరిమానా చెల్లించని యెడల రెండుమాసముల విడిఖయము.

లాహోరు ఏప్రిల్ 29.—నార్త ఇన్స్టిట్యూటునందు ఈ దినము ఆంగ్లో ఇండియను సంఘమువారు స్వాగతముర్తి రట్టిగజ్ గారి యాజమాన్యముక్రింద సభచేసి ఆంగ్లో ఇండియను నైవ్యమునందు శత్రుకొనినందులకు ప్రభుత్వమువారికి దను కృతజ్ఞతను వెల్లుబుటు తీర్చారించిరి. ఆంగ్లో ఇండియను లను నైవ్యమున శత్రుకొనువద్దతి కొంచెములవ్యయము గా వచ్చిన దని కర్నూలు రైలు వారిది.

వృత్తాంతములు

బొంబాయి కాసర సభ:—డాక్టర్ అబాల్ కేతుగారు మధ్యమండలములందలి మ్యునిసిపాలిటీల ప్రతినిధిగా సభ్యుడనై కన్నుకొనబడినారు.

గా.సి.నె. చింతాపడి గారు.—వీరిని సంయుక్తరాష్ట్రముల కాసరసభకు సభ్యునిగా నెన్నుకొనుటకు ఖండించుచు కాన్పున అలహాబాదు జిల్లాబోర్డుల మొదటను ఇచ్చుకొన్న యర్జీని తిరిగిపెట్టు గవర్నరుగారు కొట్టివేసిరి.

మదరాసు కాసరసభ:—దిశాభివృద్ధియు పురపాలక సంఘాభ్యుత్థులు భూమిరాజా వెంకటపతిరాజుగారు జమీం దారులుగాక తక్కినఉత్తరభూదేవూ స్వామిలవలనమదరాసు కాసరసభలో నొక సభ్యులుగా నియమింప బడెను.

క్రిమిలోకోర్టురూపు:—సింధురాష్ట్రపు న్యాయాధికారి రాష్ట్రమునందలి క్రిమిలు కోర్టులలో నుపయోగము నొందుత్రును (క్రిమిబంధనలు) ప్రకటించెను. అపరాధము నొప్పు కొనుటలో అన్యాయము జరుగకుండు నిమిత్తము విశేషమైన జాగ్రూతతోను తెలిసికేటకొనెను. శిక్షణులగుటకై నిందితులు తమంతట తాము బుద్ధిపూర్వకముగా ఆశయరంగుని భయమునకాని ప్రేరేపించుటకై యొప్పుకొనిన విషయములుమాత్రమే నుపయోగపడుటకు నుద్దేశింపబడినవి.

మహమ్మదీయులు మోటారుబండి క్రిందబడి చనిపోవుట.—క్రిందటి శుక్రవారమునాడు కలకత్తానగరమున కైపువీధిలో డాక్టర్ హాజీక్లెయివద్ద నొక మహమ్మదీయుడు చాకలగంప వెల్లిగొనబెట్టుకొని రోడ్డు ఒకప్రక్కనుండి యింకొక ప్రక్కకు బోవుచుండగా హాట్. డ్రై యు, హ్యాగారి మోటారుబండి వారిని పోకిరికొట్టెను. నాకు వెంటనే మృతినొందెను. మోటారుబండి నోయంతయు ఆపాదము తప్పించుటకు కత్తిరించులేక ప్రయత్నముచేసెను. కేసు పోలీసువారి విచారణలో నున్నది.

ఒక నైకోవోగ్గి:—ఒక ఆంగ్లేయు నైకోవోగ్గికి తన కత్తువు లన్నియు ఒక వెట్టెగొనుచి, ఆ వెట్టెకు మూపువై నుంచుకొని, చేతనొక తుపాకి పట్టుకొని ఫ్రెంచిదేశములో నొక రోడ్డు వెంట బోవుచుండెను. ఇంకొక నొకమోటారు బండి ఆ ప్రక్కను బోవుచు వారిని జూచి యుగిసోయెను. దానిలో బ్రయాణికుడు ఆ యిన్ని నైకోవోగ్గిని తొలకి రమ్మనెను. తొలకి వెళ్లిన వెంటట మాటల సంభర్షణుల తొలండ్రి ఫోటో తనవద్దమున్నదని వ్రేకీతని వారికి చూపించెను. ఆ ఫోటోగ్రాఫు శ్రీరాష్ట్ర సాహిత్యభాంజి! ఇది నిజమే అయి యుండవచ్చును.—అమృతబావ కవిత్రీక.

స్థానిక వార్తలు

కాలవకానస్థితి:—నిన్నటిదిను మధికోష్టము 94-81 డిగ్రీలు అధమావ్వును. 76-71 డిగ్రీలు.

దీపములను వెలిగించుకాలము:—మే 2, 3వ తేదీలకు 6-58 గంటలకు దీపములు వెలిగింపబడును.

చెన్నపురియందలి న సూచిక వ్యాధి:—ఏప్రిల్ 29వ తేదీనా నంతకు వారమునందు 85 నుండి మహావీరము పోకినది, మహావీరము పోకినవారలలో 19 నురు చనిపోయిరి.

ప్రయాణములు:—స్వాగతముర్తి టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు కొడిక్కాళానకును, సి. వి. శుమారస్వామి శాస్త్రియారుగారు తిరువందలమునకును, వేణుగోపాల బహదూరు రాజుగారు కొడిక్కాళానకును, సి. టి. మల్లెవ్యు శెట్టిగారు తిరువనావల్లికిని నిన్నటిదినమున ప్రయాణముచేసిరి.

తపాల ప్రకటనలు:—పోస్ట్ యెరువకు కంప గోరు రిజ్యులకాని ఉత్తరములు మొదలగునవి మే 3 వ తేదీన జనరలు పోస్ట్ ఓఫీసువద్ద రాత్రి 9-45 గంటలవరకును పోస్టు చేయవచ్చును. రిజిస్టరు కావలయు వస్తువు లావలయు సాయం కాలము 6 గంటలవరకును రిజిస్టరు చేయుచుకొనవచ్చును. తక్కిన పోస్ట్ ఓఫీసులయొక్క నియమితకాలముల వాయా పోస్ట్ ఓఫీసులవద్ద తెలిసికొనవలయును.

శ్రీ శంకరుల విజయము:—నాగపట్టణ పురనివాసి యగు బ్రహ్మశ్రీ ఆరుణాచలశాస్త్రిగారు, శత్రు బుధ వారం మొదలు ఆదివారం వఱకు, పృథివికము ఉదయమున 7 గంటలు మొదలు 8 గంటల వఱకు, శాస్త్ర బ్రాహ్మణులందరి శ్రీ కన్యారేశ్వరస్వామి శేవాలయమునకు; విద్యారణ్య స్వామిలవారి ప్రతిమందైక శ్రీ శంకరవిజయమును శతీతి ఉత్సవనింతురు. ఆర్యులందరు విచ్చేసి విని, ఆనందింతు రని ప్రార్థితులు.

హైకోర్టు ముఖ్య న్యాయమూర్తి:—6 మా నముల ప్రివిలేజీసెలవువై హైకోర్టు ముఖ్య న్యాయమూర్తి నమోదాను లేవిన గారు భారత్యుల త్రాములతో నిన్నటిదినమున కొలాంబో పట్టణమునకు బయలుదేరిరి. వారచ్చటిజనానునకు బోయి మూడుమాసము లాశేతులలో గడపి పిచ్చుల ఇంకాం డునడబోయి వెలలాభుకన మరల యిండియాకు విచ్చేసెదను. వారి స్థానమున ఆబ్దుల్ హిము గారు ముఖ్య న్యాయమూర్తిగా నియమింపబడిరి.

బిటిషు సార్లమెంటు

కానుమల సభ.

మార్చి 29

(పూర్వ సంవికాసబంధము)

ట్రైగిన్ యూప్రటిన్ ప్రాంతముల పోరాటము.

నర్ బాన్ బాద్లయినారు: ట్రైగిన్ యూప్రటిన్ నది ప్రాంతములందలి పోరాటములకు సంబంధించిన విషయము లిందుమించెప్పుడు ప్రకటింపబడును?

టెనెంటుగారు: పర్షియన్ సింధుభాష మెసాపాటేమి యాలలో జరిగిన పోరాటముల విషయములిదివఱకే 8074-వ నెంబరు సాం గ్రామికాజ్జు (కమెంటు పేరు) లో ప్రకటింపబడియున్నవి. నర్ బాన్ నిర్మల గా రంపెడి కథనము శిశుులమునునై ప్రకటింపబడుట కూర్చించబడినది ఇందు వెల్లెంబరు నెల చివరవఱకు జరిగిన చక్క అంతును.

కల్లు యెటు గారు: ఈ ప్రకటనల లండను కెట్టులో ప్రకటింపబడునా?

టెనెంటుగారు: ఈ ప్రశ్నకు ముందు నోటి నియ్యం గోరెదను.

గురువారము, మార్చి 30.

జునిగిపోయిన 'సెస్సెక్సు' మొయి మట్టిచురు.

బోలెండుగారు:—యూనిటోయిన కస్సెక్సు స్త్రీయగుమీది తనలెంతవఱకు కావాడెబడిన? ఆస్త్రేలియాను హిందూదేశమునకును వెల్లడి తపాలు నమస్తలు కాపాడెబడినదా, కొంతమాత్రమే కాపాడెబడినదా? కాపాడెబడిన తపాలు వెంటనే గమ్యస్థానములకు పంపబడినదా? లేక మగుచటి మొయి స్త్రీయగుమీద పంపబడినదా?

పోస్టుమాస్టరు జెనరలు ప్రిముగారు:—పరామ తపాలు నురక్షితిములు. ఈజిప్టునకు హిందూదేశమునకును ఆస్త్రేలియాను ఇంకను మాక్సుసియలకును పోయెడి తపాలలో సగభాగము అనగా ఇందుమించు 2,000 సంయలు డిరెక్టువకేమున సంపూర్ణముగ నవ్వమెనది. ఈ తపాలకు సంబంధించిన 800 సంయలు చెడిపోనినీతిలో దొరకినది. అవి సాధ్యమైనంత కీపుముగా ప్రత్యేకపు రైలుబండి మీద మార్పిల్ల నుకు పంపబడెను; అవి వెంటనే స్త్రీయకు సందుకొనినవి, సకాలమున గమ్యస్థానములకును. మఱికొన్ని సంయలు భాగములు చెడిపోయిననీతిలో దొరికినవి; కాన, మొత్తముమీద 1000 సంయలు నవ్వమెనది.

ఇండియన్ బడ్జెట్టు దిబేటు.

నర్ జే. డి. రిస్ గారు:—ఈమాటు సభలో తూర్పు హిందూదేశపు జమాఖస్య రెక్కలకు సంబంధించిన చర్చ జరుగునా?

చేంబర్లెగారు:—నే నీవిషయమై ప్రధానమంత్రితో నాలోచించెదను. నిష్పన్నయైన జవాబియ్యం గలిగివుండు గా. నా మిక్కిలము తెలియజేసెదను.

గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలు

కుంభతూముల పద్ధతి

1916 సంవత్సరము 25 ఫిబ్రవరి తేదిని గర్భ మెంటు వారు జారీ చేసిన యొక్కది యే త్రవ్వకు డెల్టా డెల్టాయులు యొకయో గార్హు గోదావరి డెల్టా సంఘమువారిట్లు ప్రచురించుచున్నాడు.

1914 సంవత్సరము నవంబరు నెలలో గర్భ మెంటు గోదావరి డెల్టాకు దయచేసినప్పుడు గోదావరి డెల్టా సంఘమువారు పంపిన డిప్యూటీ మేజర్ దర్శనమిచ్చిరి. అప్పుడు చర్చించబడిన విషయములలో కుంభతూముల ద్వారా నీటిపంపక మొక్కటి.

1915 సంవత్సరము మే నెలలో నీ విషయ మొక కాన్ఫరెన్సులో చర్చించబడినది. అప్పుడు గోదావరి కృష్ణా డెల్టా కృష్ణానాడు విధానముల యనుభవము గల రిజిస్ట్రార్లకును డిప్యూటీ సర్పంచులకును ఆఫీసులో పోషించిరి. కడచిన కాలాల్లో నెలలలో డెల్టాలో సర్వేయర్లు ప్రావీణ్యము గల సంచారము చేసినప్పుడు దీనినిగూర్చి యనేకమంది రయితుల సమాచారముతో సంభాషణ జరిగెను. ప్రజల విజ్ఞాపనలను ప్రకటించిరి. పోలింగుల వెళుక వారతమువారికి కలిగిన నిష్కర్షాభిప్రాయము తెలియించిరి. దామాషా యా పంపకపు పద్ధతి గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలో సమర్థతతో జరుగుచున్నది. అనాద్యక్షమున ఆలస్యములేకుండ డెల్టాలో పానుచున్నది. కాల్యలలో కావలసినవట్ల నీటిపట్టుముల సరిపోవుటకు సమాచారమును కరుణ త్రవ్వకముల (Trapezoidal notches) చేర్చుచి కాల్యలను రీతేడింగు చేయుటలను నిదనముచేసెను. అకస్మాత్తునయినవట్ల తూర్పు నెలలలో డెల్టాలో డిప్యూటీ మేజర్ గావింపబడెనయినను. నీటిపంపకమునందు రయితుల కేకభావమును పుట్టించి అన్వేషణ సహకారమునిచ్చిరి. వర్షపుచేయుట కభిమానులగు రయితులకు రెండు మూడు కాల్వల నీటిపంపకమును మరమ్మతుకు అప్పగించుటకు. సాధ్యమయినవట్లనుండుకొక గ్రామసరిహద్దులలో తూర్పు భూములపాకబడి కావయోగించు కాల్యలలో నిష్ఠానుభవములు చూపిరి. తూర్పునవట్లకు. కాల్వలలోని తూర్పునవట్లకు పరిమాణమును తగ్గించియుట, కాల్వలను మరమ్మతులతో నుండుట, వారికిచ్చెడు అధికారములలో చేరి యుండుట. కాల్వలను మరమ్మతు కొరకు గ్రామస్తులందఱు కొంత డ్రస్టు ఖరచుచును. రయితుల అంగీకరించినవట్ల 4-5 అంగుళముల తూర్పున తీసివేసి ఎక్కువ విస్తీర్ణమునకు మామూలు డ్యూటీ జరిగెనట్లు పెద్దతూర్పునవట్ల ఆయకట్టు సవరించుట. ఈమాట్లు బలవంతపెట్టి జరుగకూడదు.

అకస్మాత్తునయినవట్ల పెంపొరేగా గాని కాల్వలముగా గాని వత్సరము వారములకు సమాచారము ద్వితీయ చతురశ్ర వ్యాసములను కట్టి వైశ్రవాహము మట్టమును సవరింపవలయును. దీనినిబట్టి క్రింద వైన తూర్పునవట్లములను నిర్ణయించబడియుండెను. మొట్టమొత్తము నీటిపట్టు కాలువపొడవున దీనివై సాధారణము యుండును. క్రొత్తవ్యాసముల సంఖ్యసామానము, ఉన్నవానిలో మాట్టులు, కాల్వలలో నీరు సామాన్యముగ పారుచు నీటిపట్టును కనిపెట్టి గండ్లు లేనప్పుడు నిరూపింపబడినది. చెరునీటిలోనున్న కాల్వలను ముందు మొదలు పెట్టి వాని ననుకూలనీటికి దెచ్చుటకు గావలసినన్ని ద్వారములు ఎండకాలమున సారంభించి కట్టవలెను.

కృష్ణా డెల్టాలో రెండు కాల్వలకు గోదావరి డెల్టాలో రెండు కాల్వలను రయితుల కప్పగించుటకు గర్భ మెంటువారు నిశ్చయించిరి. పెద్దవద్ద తూర్పునవట్ల కాల్వను ఏర్పి ఆ తూర్పునవట్ల ద్వారా నీరు వదలుట పట్టించుకొని డిప్యూటీ మెంటు వారియందు యంచుచును. వాసిక్రింది విస్తీర్ణమునుబట్టి కావలసిన నీటిని వారువదలుదురు. దానిపంపకము రయితులయందు చూడును.

డెల్టా విస్తీర్ణమున సుమారు మూడవవంతు 4.5 అంగుళముల తూర్పునవట్ల సాగుబడినచున్నట్లు తెలియజెప్పెను. వీనికి కృత్రిమముగాను పులిచానికి 5 అంగుళముల తూర్పునవట్లను సేవకును సేవకును ఆయకట్టులకు ఎక్కువకు వచ్చుచు నీటిపంపు మొత్తము సాగుబడి విస్తీర్ణము తగ్గిపోవును. 4.5 అంగుళముల తూర్పునవట్ల నీరు కట్టుకొని ప్రాపించుటలను నిబ్బంది పెట్టుచున్నట్లు కనిపెట్టబడినవట్ల మామూలు డ్యూటీకి భంగములేకుండ ఎక్కువ విస్తీర్ణమునకు నీరుండవలయు పెద్దతూర్పునవట్ల ఎక్కువమంది భూస్వాములు అంగీకరించిన యెడల ఆయకట్టు సవరింప చేయబడవలయును. ఇట్లుచే ఇంత వరకు తూర్పునవట్ల కాలువలో తూర్పునవట్ల సేవకునవట్ల సాధ్యమయ్యెనవరకు 4.5 అంగుళముల తూర్పునవట్ల తగ్గి యుండుటలు ఆయకట్టు సవరింపచేయుటకు ప్రయత్నము చేయబడును. ఆయకట్టు సవరింప తూర్పునవట్ల భావల యేర్పాటు సంబంధమయిన యావత్తు తిగాయి నాణ రిజిస్ట్రార్ల పులిచి వచ్చు డిప్యూటీ మేజర్ల వాయింతుకమిటిగా పరిశోధించుట. రీ మోడలింగు భారీగా జరుగక నుండు సరియైన నీటి మట్టముల నిలుపుటకు తత్కాలిక ప్రయత్నములు చేయవలెను.

శ్రీమతి చోరగుడి సీతమ్మ

వారి మోగ్యత.

[వాట్రాని లక్ష్మీవరసమ్మ గారు.]

భారతీయ యొక్క సంపూర్ణ విద్యా ప్రభుత్వము సంఘమిత్రయొక్క నియమాన భారతీయ కానక్తియు సూర్యాజేయొక్క సుమధుర దాంపత్య ప్రేమాగానము. నుదాలనయొక్క యశుర్య స్వామిభక్తియు మైత్రేయ యొక్క అభ్యుత్తమభావక్తియు గార్హియొక్క ఆమోఘ వాగ్ధారయు తరిగొండ వెంగమంబయొక్క ఈశ్వరభక్తి భావమును గలిగి భారత భీమణుల కందర కలంకారప్రాయమై యుండువట్ల కలిగినది మొదలు దేశోపకారమునకు పాటుబడుచు తన యాజ్ఞీకమును అంధ్ర సారీకమునకు నాపయోగించెదలంచిన నీ సాధ్యమకల్పితులను గురించి వ్రాయవలెను. ఈయమయ కాలమరణములన నుంజేసి సంలాభము కలుగుచున్నది. తొమ్మిది మాసములక్రిందట సీతమ్మయే నేను యొచించి అనాధశ్రీమతి జీవనోపాయము కల్పింపదలచి యావత్ విద్యాలయముపేర నొక పాఠశాలను బాటపెట్టెను. స్థాపించినాము. హిందూమతవ్యాప్త చేయుటయే పాఠశాల యొక్క ముఖ్యోద్దేశము. పాఠశాల యందు ప్రస్తుతము ఇకనది మంచి శ్రీమతి చతువుచున్నాడు. ముగ్గురికి భోజనమునకై తేతన మియబడుచున్నది. మరి కొందరు బిడ్డలకు సహాయము చేసే నడవేరింపబడినది. రెండు మాసముల క్రిందటనే తొలియ నెకండ్రీ ప్రైవేటుకు తయారైన హిందూ బ్రాహ్మణశ్రీమతి ఉపాధ్యాయునిగ బిలిపించినాము. మెట్రిక్యులేషన్ ప్రైవేటునైన యామెకొరకు తెదకుచున్నాము. పాఠశాల యభివృద్ధి ననుసరించి పాఠశాల విద్యనుగూడ మరికొన్ని నేర్పించ వద్దేమిచినాము. ముప్పికి విస్తీర్ణమున్న లోకమండన్న శ్రీ విద్యాభిమానులను, సహకారమునిచ్చి గర్భిణీయులకు సాక్షయించి దివ్యాత్మన జేసి యెట్లులైన ఈపాఠశాల సుధరింపవలెనని నంకల్పించినాము. ఇంతియగాక సీతమ్మ తమకు దేశభాగ్యము లేకున్నను వజ్రకృతుల కోర్కె బాలికా పాఠశాలల పెద్ద ఇనప్పెట్టెనును. శ్రీ విద్యాభిమానియగునగు క్రినిసామ్యమునదర్శించి యామె యుగళిహమున సంపాదించి మా పాఠశాలకై గర్భ మెంటువారిసహాయమును చేయవలెనని మన వాగ్దానమును బడసినది. కేరళలో నన్నుసర్వకను సీతనముగ నుండినను చెప్పబట్టుచు వెల్లి హిందూమతమును వ్యాపింప జేయుచున్నట్లును, మహాద్భావముగా లగు అనిబిసెంటమును కూడ దర్శించి పాఠశాలకై తగినసహాయమును చేసెదనని యామె వాగ్దానమును బడసినది. కాని ఆమె మరణమువలన మా యుద్దయమునకు విఘ్నము కలిగినది. వాల్మీకివర్ణముల క్రిందట పీఠ నిచ్చుకాములు చతువుకొనుటకు వాత్రిపాఠశాలను పెట్టించి, ఉపాధ్యాయులను జీతములు మున్నగు ఖర్చులను తామే భరించి వజ్రకృతుల కోర్కె మొన్ననే గర్భ మెంటువారిసహాయమును బడసినది. ఇక్కడ 25వందల చతువుచున్నాడు. ఇంతియగాక అనేకమంది విద్యార్థుల కీను

ను ఆశ్రియమిచ్చినది, బహుబీదజనులకు సహాయ మొప్పించి తనభవమును, తనవిద్యయు, తనవిజ్ఞానమును, తనబలమును, ఈ యాంధ్రదేశోన్నత్యమునకు ధారపోసిన నీవారీయోధావరుల రీతేనావియోగమును గురించి జేశాభిమానముగల యేయాంధ్రశ్రీమతి కోకిలయే ఆశ్రయనకల్పకరుడై, బంధుజనవిద్యకు మై దీజనజీవనాధారమై భర్తకన్నవిధముల సహకారిణిగ తోడ్పడుచు సారీరత్నమును వదలుచు సార్థకపరచిన యాజగజ్జననియొక్క దేవాదియోగము కృష్ణవిద్యాభిమానుల సర్వజన సుసన్నలావకరగుటయే గాక, ఆంధ్రశ్రీమతి యనునొక గొప్పలోపము కలిగినది “నాతస్యమరణం ప్రపంచమనది నిజమే గాని మరకొంతకాలమైన నీమె జీవించినచో మా పాఠశాల మిగుల యభివృద్ధి జెందుటయే గాక ఆంధ్రశ్రీమతి యనునొక మేలైన జేసియుండును. ఈమందలికి కార్యదర్శియైన శీతమ్మ చనిపోయినాడు గనుక వారిస్థానమును చంద్రమాలి ఇదంబర రావుగారి భార్య అన్నపూర్ణమ్మ గారు రంగీకరించిరారు.

చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు

మే 2 వ తేది మంగళవారము.

	ర.అ.
లియ్యము క్రొత్తది	6-14-0
డిబ్బా పాతది 29 ప.	7-4-0
తొన్నము 25 కి. ప.	8-0
ధనియలు బారున 1-కి	50-0
నెయ్యి ములుగు 1-కి	16-0
మిర్చి క్రొత్తది బారున 1-కి	80-8
డిబ్బా పాతది	79-0
పొగాకు	150-0
మాది క్రొత్తది మార్చి, వాయిదా	142-0
కందులు బస్తా 5కి ప.	10-0
నవ్వులు 14 ప.	3-8
ఉలము ప. 48 బ 1-కి	5-8
చింతపండు బారున 1-కి	85-0
వసువు బా.	55-0
చక్కెర మ. 1 కి	4-2
రెల్లము ,, 1-కి	2-8
కొబ్బరి మ. 1-కి	5-12
పొకలు మ. 1-కి	18-0
ఉప్పు బస్తా 46 3-4-0	చిల్లరకు 6 1-కి 0-1-8
తొన్న పా 1-కి	1-8-0; 1-0-0; 0-14-0; 7-0
నీలిచుందు మ. 1-కి	140-0
సవరములు 1-కి	17-4
డిబ్బా	17-18
ఫ్రెంచికానులు	5-0
బంగారము	7-2
కెండి	97-0
గర్భ మెంటు ప్రతములు	81-4

శ్రీ జనమునకు ముఖ్యమగుభూషణము.

చక్కని తలకట్టు.

పట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల

కోరని శ్రీమందురా?

కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

శ్రీలకు తప్పనిసరి. మెదడునకు పుడెట్లు శావలకుట శ్రీలకును, చిప్ప బడయేలేదు. ఉష్ణభక్తియుయిన తలచల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్టకుల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిక్కు చుకానన లలరించును.

మైనూరు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారుపతకము

బహుశుతి బడసినది. వీని ప్రాధాన్యము విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలాను. పోరక గ్యారంటీ ప్రాచీన, ఇత్యుశేల. దేశమందంతటను వాడబడుచున్నది యొకటియే. ఇంతవరకు వాడి మాడబడ్డవో తెలుసే వాడును. నిశ్చయముగ సంతోషమును గలిగింపగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవదలాలరు.

హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండ్లు విద్యో యొక సామాన్యపు మానె మాపి ఇది చాలించుచిది. మిక్కిలి చాకగ యనికెప్పుడు వాని కొనుచు తప్పుచున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోవును. ఆ మానె లలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటకు అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు మాట్లా మాది కొనుడు ఒక సీసా 1-8 రు 1-0-0. వి. సి. రు 0-4-0 3 సీసాలు రు 2-10-0. వి. సి. రు 0-7-0

సోలువజెంట్లు, అంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్స్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

55. జమ్నానగర్ మార్కెటు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు- మెహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 29, చెనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

THE GREAT WAR.

"Times" Correspondent on German Strength.

RECRUITING SITUATION: ALTERNATIVES BEFORE CABINET.

Extreme Fairness of British Blockade.

FIERCE FIGHTING ON THE RUSSIAN LAKE FRONT.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Alternatives Before the Cabinet.

LONDON, May 1.

There is much speculation regarding Government and the recruiting situation. There seems to be a disposition to believe that the alternatives before the Cabinet are either to bring in immediately a Bill conscripting all men between the ages of eighteen and forty one or to defer such a Bill till it sees how the new voluntary efforts succeed.

Although it is recognised that both courses would be beset with difficulties, the opinion is generally expressed that the former would be easier. The "Westminster Gazette" admits that it is unfair and unjust to conscript lads of eighteen and time-expired men without taking steps to bring in unattested married men.

THE BRITISH BLOCKADE.

Its Extreme Fairness.

LONDON, May 1.

Admiral Becham (De Chair), commander of the Blockade squadron in the North Sea, interviewed by the London Correspondent of the "Brooklyn Eagle", gave details of Britain's methods of drawing a net around Germany. He said that the blockade was ninety-five per cent effective, and he emphasised his extreme fairness towards neutrals, strongly contrasting our methods with those of Germany. He described the ruses of blockade runners to evade British inspectors including copper keels, hollow masts, rubber onions, cotton concealed in barrels of flour and honeycomb filled with liquid rubber. But the chief trouble he said was due to false manifests. In several cases when a blockade runner realised that the game was up the Captain produced both genuine and false manifests.

Major-General Dobell, K. C. B.

LONDON, May 30.

The "London Gazette" says that the K. C. B. has been awarded to Major-General Dobell.

I. A. Officers' Appointments.

LONDON, May 1.

The following appointments are also gazetted:—Major G. M. Orr, 11th Lancers, to be Assistant Adjutant-General and Temporary Lieut. Colonel; Captains J. S. Marshall, 35th Sikhs, and G. E. Mout, 63rd Palamcottah Light Infantry, to be Deputy Assistant Adjutant-Generals; Captain B. C. Fellows, retired, Indian Army, is appointed to the General Staff.

France.

FRENCH SUCCESSES AT VERDUN.

Numbers of Prisoners Taken.

An Aviatik Captured.

LONDON, May 1.

PARIS.—French success at Verdun is the feature of this day's communique. The Germans at Lassigny, after violent artillery preparation, made a small attack southward of Lassigny and got a footing, but were immediately driven out. Bombardment of Avocourt and Esnes is reported. The French at dusk took a German trench northward of Dead Man Hill, making numbers of prisoners. Three German "Coups de Main" in the Vosges completely failed. French chaser aeroplanes forced down and captured an undamaged aviatik.

German Trench Captured.

LONDON, May 1.

PARIS.—The communique says:—West of the Meuse there was violent bombardment of our first and second lines at Morbafume. North of Cumieres the French captured a German trench with thirty prisoners. East of the Meuse and in Woivre the day was comparatively calm, except for the usual cannonade.

Successful Attacks on German Aircraft.

A French aeroplane attacked two Fokkers above the German lines in the region of Roye. One was riddled by machine gun fire and dropped five thousand feet, being smashed to atoms. The other was likewise obliged to descend. Our battleplanes brought down two other Fokkers, one south of Douaumont. Five enemy aeroplanes dropped bombs south of Verdun. Our chasers brought down two and aircraft guns accounted for a third.

The British Front.

Unsuccessful German Attacks.

LONDON, May 1.

Sir Douglas Haig reports the repulse of further gas and bomb attacks. The Germans unsuccessfully raided trenches last night near Fricourt, while north of Messines and Wulverghem they liberated gas at one in morning on a front of two thousand yards. They followed this up with infantry attack, which was broken up by artillery. A

hostile party which entered our trenches at one point was immediately bombed out. Simultaneously the enemy, following heavy bombardment, attacked with bombers at Holland's Chesschur, but were equally unsuccessful before our machine gun and rifle. There was active underground warfare in Loos salient.

Russia.

FIERCE FIGHTING IN LAKE DISTRICT.

Enemy Compelled to Retire at Pinsk.

LONDON, May 1.

The principal fighting on the Russian front has been at Lake Warotch, where the Germans have attacked in massed formation in order to retake a few trenches. A very fierce engagement is proceeding in the adjoining villages. A telegram from Petrograd says that enemy forces have been compelled to retire in the Pinsk region owing to floods. The Germans began to depart, leaving the Austrians as a rearguard. This customary procedure aroused the Austrians, who attacked the Germans and a bloody hand-to-hand fight ensued. The German methods of quelling the trouble increased the casualties, especially those among the Austrians. Eventually the German Staff had to adopt the ruse of a furious bombardment pretending that the Russians were attacking in order to terminate the fight.

Russian Captures.

In the Battle of Ikva.

LONDON, May 1.

PETROGRAD.—It is officially stated that in the battle of Ikva we captured 22 officers and 600 Austrians. The recaptured trenches were full of Austrian dead.

Greece.

A German Organiser of Espionage.

Arrested and Interned.

LONDON, May 1.

SALONIKA.—The German Consul at Drama, who was on active organiser of espionage, has been arrested and brought to Salonika. He has been interned on a war-ship.

Africa.

Farther Captures.

LONDON, May 1.

General Smuts reports further captures of quantities of livestock at Kondouangi and much ammunition.

Germany.

German Interned Liners.

LONDON, May 1.

Negotiations with Brazil to secure three German interned liners have broken down, but Germany has now allowed Chile to take three liners for coastal trade.

STRENGTH OF THE GERMAN ARMIES.

Military Correspondent's Review.

LONDON, May 1.

Reviewing the strength of the German armies in Russia, the "Times" military correspondent says the whole front of 450 miles from the Gulf of Riga to Pripet is held by about forty-eight divisions of infantry and ten of cavalry, aggregating 1,200,000 men, of which the combatant strength in rifles is little over 600,000 giving only 1,300 combatants per mile over the front as a whole. Eight cavalry divisions are in trenches, and except for a couple of cavalry divisions and one infantry brigade, there is no reserve. Owing to these conditions and the lack of natural lines of resistance the Germans have adopted the plan of holding easily defensible points strongly and the intermediate spaces lightly. Despite the use of oceans of barbed wire, a multitude of machine guns, and their superior railway facilities, the German line is still held weakly, and any important withdrawal of troops for an offensive elsewhere may cost them dear.

Arrival of Wounded From Mesopotamia.

At Karachi War Hospitals.

KARACHI, May 1.

The two war hospitals that have been made ready in Karachi received their first inmates on Saturday, when wounded men and officers from Mesopotamia arrived. The Volunteers from two of the local Volunteer corps assisted in carrying the wounded men ashore and from the ambulances into the hospitals. The number of the wounded who arrived on Saturday is comparatively small, and ample and very comfortable accommodation has been provided for them both in the Somerset Barrack Hospital and in the Port Trust Hospital.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 1.

The following telegram dated the 30th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British report that the day passed quietly in the neighbourhood of Loos since the 16th. The Irish Division broke up the German attack. The German attempt to enter the trenches at North Rochincourt, after exploiting five mines, followed by artillery and trench mortar bombardment, also was repulsed. Twenty-four air combats took place. The French report intermittent bombardment at the Avocourt and Esnes regions and violent bombardment against the French positions at Poivre Hill and Douaumont. There was considerable air activity along the whole front.

The Russians report that they are advancing towards South Bitlis.

The British battleship "Russell" struck a mine in the Mediterranean and was sunk. 124 officers and men are missing.

The Splendid Defence of Kut.

SIMLA, May 1.

The following telegrams have passed between the Governor-General of Australia and His Excellency the Viceroy:—

Australia's Message of Sympathy.

MELBOURNE, May 1.

The Governor-General of Australia to the Viceroy:—On behalf of the Government and people of Australia offer deepest sympathy to the Government, army and people of India on the loss of the gallant force which so long withstood the attack of overwhelming odds. The defence of Kut-el-Amara will rank high in the military records of the King Emperor's Indian troops.

THE VICEROY TO THE GOVERNOR-GENERAL OF AUSTRALIA:—

May 1.

All-India will be deeply stirred by your message conveying Australia's sympathy with the brave garrison of Kut-el-Amara. The war in its course has brought its dark days both to Australia and to India, but it has created bonds of common sympathy and common purpose through which all failures will be retrieved.

Bombay.

Export of Block Tin.

BOMBAY, May 1.

The following Press communique has been issued:—The export of block tin from British India to the Persian Gulf is prohibited except on certificates granted by the Political Resident or other responsible political officer allowing importation. This prohibition is equally applicable in regard to exports consigned to Basrah and other occupied territories in the East. Certain consignments of block tin to Basrah were recently not allowed to be landed by political authorities in consequence of the absence of the required certificates. The exporters are warned against sending this article without first obtaining the requisite certificate from the authorities concerned.

Control of Wheat Export.

BOMBAY, May 1.

The Government of India's decision no longer to maintain the scheme announced on the 25th March last year for controlling export of wheat, has been received with satisfaction by Indian dealers of wheat in Bombay. The export of wheat here was largely in the hands of European firms, and, as a result of the Government scheme during the past year, they now have no ready stocks for export. Inquiry to-day showed that the restoration of normal conditions will lead to the resumption of export only on a restricted scale, so far as it concerns Bombay. In anticipation of the resumption of export, Indian merchants raised wheat prices from Rs. 5-4-0 to Rs. 5-7 per cwt, to-day; but a member of a leading export firm pointed out that this rise was speculative and would probably not be maintained, because the difficulty of freight, war risks and the present low prices ruling in the United Kingdom would all be against export business on a large scale.

Milk Supply of the Bombay Presidency.

BOMBAY, May 2.

The Report of the Committee appointed by the Bombay Government to consider measures for the improvement of milk supply in the large cities of the Presidency is published. The Bombay Government in a resolution says:—Having regard to the existing financial stringency and to the necessity of subjecting the report to public criticism the Government do not propose to pass any general orders on the Committee's recommendations. They will be glad, however, if the Director of Agriculture can arrange for experiment in the organization of the collection of milk from cultivators and its transport to Urban areas on the lines indicated. Possibly Poona would be a suitable site for experiment.

His Honour the Lieutenant-Governor of the United Provinces has rejected a petition by the Members of the Cawnpore and Allahabad District Boards against the election of Mr. C. Y. Chintamani to the United Provinces Legislative Council.

TELEGRAMS.

An Adjudication Order Cancelled.

BOMBAY, May 1.

At the High Court to-day Mr. Justice Meaton, sitting as Commissioner at the Insolvency Court, heard the argument on a rule taken out by the firm of Chhagandas and Company, freight dealers, who were adjudged insolvents on the petition of Khimji Khassanji and Co. The rule was to show cause why the adjudication order should not be set aside. It may be remembered that the firm's liabilities were alleged to be about six lakhs. His Lordship, after hearing arguments, annulled the adjudication order on a preliminary objection that the petitioning creditors were not creditors within the meaning of the Act and that the firm had not suspended payment as alleged.

Bombay Share and Silver Market.

BOMBAY, May 1.

The Bombay share and silver market seem to have been seized with panic at present and excitement due to very heavy fluctuations continues unabated. The abnormal rise in silver during the last few days has already led to two or three failures, and more are feared. Friday last was the settlement day, when it was declared that three of the dealers were not able to meet their liabilities, and their settlement is not yet completed. The price of forward silver for the 5th April was Rs. 84-4 which gradually rose to Rs. 85-4 about the middle of last month. To-day it is Rs. 96-8 for this settlement, and Rs. 98 for the next. Having regard to this unprecedented heavy rise it is rather surprising that more failures have not occurred, but there is still some anxiety about the next settlement.

Before the Board of Directors of the Share Brokers Association could come to any decision as regards the advisability of prohibiting forward business in Tata Steel Company's deferred shares the brokers are doing extensive business in this scrip and rise and fall continue.

BOMBAY, May 1.

The rates in the cotton mill shares kept steady with only limited business passing. Centrals were steady at Rs. 2250 and Standards at Rs. 1190 (ex-div). Coiaba and Mini shares were weak at Rs. 1330 and Madhowji declined slightly to Rs. 1440. Swadeshis were firm at Rs. 1730 and Crescents at Rs. 1175. Currimbhoy was firm at Rs. 257½. Davids at Rs. 471½ (ex-div). Fazulbhoy was firm at Rs. 462½ (ex-div) and Indore Malwas at Rs. 278½. Indian bleaching was quoted at Rs. 157½ (ex-div). The Bank shares were neglected. In miscellaneous shares Bombay Burnmah's were firm at Rs. 882½. Tata Iron and Steel (ordinary) was at Rs. 1518, and (deferred) at Rs. 655. Tramways declined to Rs. 240. 3½ per cent Government paper was quiet at Rs. 80½ for large and Rs. 80¼ for small pieces.

The Belgaum Nationalist Conference.

Mr. Tilak on the Compromise.

BELGAUM, May 1.

At Monday's sitting of the Provincial Conference the most important resolution of the session namely the Congress Compromise was considered. The resolution stated that the Conference adopts the report of Mr. Tilak, Mr. Baptista and Mr. Belvi and as in the interest of the Motherland under the present circumstances it is desirable to unite resolves to accept the constitution of the Congress as amended at its last session though the amendment is highly unsatisfactory and appoints a Committee consisting of Messrs. Khaparde, Tilak, Baptista Belvi and Kelkar to do further more work from within. The Committee's report referred to stated that the concessions already made were not quite enough, but they were inclined to look at the situation from the point of view urged by pro-compromise Congress leaders in other provinces, and that a nationalist may now enter the Congress through the present half opened door, and with the co-operation of leading Congress men of other provinces make further efforts to bring about in the course of time an amendment of the constitution upto the needed degree.

Mr. B. C. Tilak in moving the resolution said that the question was not of nationalism or moderation, but of how all Indians could unite for common work at a time when it was absolutely necessary in the interest of the Motherland to do so. It did not mean surrender of principles. The point was whether they could sit together and devise a scheme of reform

[More to Follow :—]

Calcutta.

Sleepers on a Railway Bridge Catch Fire. Exciting Experience.

CALCUTTA, May 1.

The passengers on the Bengal Nagpur Mail for Bombay which left Calcutta on Friday, had a somewhat exciting experience. The sleepers on a bridge about three hundred miles from Calcutta between the stations of Possita and Coilkhore caught fire at about one O'clock on Saturday morning. The flames rising to considerable height lit up the surrounding jungle. Fortunately danger was averted by the information given to the approaching trains by the men in charge of bridge operations. The bridge, however, could not be crossed and the train was held up at the nearest station for the rest of the dark hours, setting out again at daybreak for the burnt bridge, where the passengers were transhipped to the incoming Calcutta mail. Passengers on the incoming Calcutta mail were transhipped to the Bombay mail train. They were only ten passengers for the English Mail steamer leaving Bombay on board the train and Mr. Claude Ismay of the Traffic Department B. N. Ry., who was also on board, arranged that a portion of the train should be run as light special in order that passengers should catch the Mail steamer at Bombay. This was done after a delay of ten hours. Later on the special train ran into a heap of cinders and the cow-catchers of the engine were buckled. This involved a further delay of half an hour, but when the special reached Nagpur a good deal of time had been made up. The fire is said to be due to the falling of live cinders from a

TELEGRAMS.

passing train on to the crib of sleepers built from the ground up to the girders to a height of about 20 feet, and these caught fire aided by the dry heat of the weather.

German Goods Into India.

How Are They Coming In?

CALCUTTA, May 2.

The "Englishman" writes:—It is surprising to see that after more than twenty months of war the enemy goods are being sold in large quantities even at the road side shops. Pencils in particular which are in great demand as to preclude any suggestion that the original stock could hold out for so long a period are obtainable everywhere for a little above their pre-war prices. "Swan", "Kangaroo" and "Kohinoor" pencils are some of the articles which bear the name of Johann Faber and of Hardmuth, not to mention the numerous others, all of which are stamped "Vv Made in Bavaria" or "Vv Made in Austria" or "Made in Germany". Where do they come from? Could stocks in India really be sufficient for two years supply or more.

Punjab.

An Interesting Decision.

LAHORE, May 1.

A full Bench of the Chief Court decided yesterday that under the provisions of the Punjab Courts Act no appeal lay from the decision of a Single Judge of the Chief Court in exercise of its original civil jurisdiction under Indian Companies Act, as such appeals, however are allowed from orders passed in the original jurisdiction under divorce and other acts, and are also allowed by Letters Patent of the Chartered High Courts.

The question of amending the rules so as to cover the Companies Act cases is under the consideration of the Chief Court.

The Sanatana Dharma College.

Recognition Obtained.

LAHORE, May 1.

Local promoters, having paid and collected Rs. 50,000 locally besides a monthly grant of Rs. 1000 from H. H. the Maharaja of Kashmir and Rs. 100 from the Raja of Suket, the Syndicate of the Punjab University has on reconsideration decided to grant the affiliation to the Sanatana Dharma College Lahore, up to the B. A. Standard. The post of the Principal has been offered to Professor Rampershad Khosla of the Government College, Lahore, who is an Honours man of Oxford.

Burma.

An Engineer Sentenced.

Under Wild Birds Preservation Act.

RANGOON, May 1.

The District Magistrate, Rangoon, to-day, sentenced Taker Baksh to a fine of Rs. 50, in default two months simple imprisonment, under Section 3, Wild Birds and Animals Protection Act of 1912, the Engineer being found in possession of 22 pound of egret feathers valued at Rs. 6,60,000.

King Edward's Memorial Opened.

RANGOON, May 1.

The Memorial to the late King Edward known as the new King Edward Female Memorial Wards at Bassein was opened on Saturday by Colonel Elliott C. S. I., Commissioner, Irrawaddy. The cost of the memorial is Rs. 25,192 or 6000 in excess of the estimate which was made good by the Government.

The L. G's Visit to the Hospital.

Reply to An Address.

RANGOON, May 1.

The representatives of the Lashio community presented on Saturday an address to His Honour the Lieutenant-Governor on the occasion of His Honour's visit to Lashio Hospital. In thanking the community for the loyal address and hearty welcome Sir Harcourt Butler said, that Lady Butler would deeply be touched by their reference to herself. He hoped that she might soon recover her health sufficiently to come out to Burma and make the acquaintance of this attractive province and its attractive peoples. His Honour was sure that she would wish to see on an early occasion the beauties of nature and mineral wealth the sight of which he had enjoyed in the past few days. As His Honour had been round the outposts of the Empire he had been struck by nothing more than the arrangements made to meet the needs for the sick and the wounded on its confines. He noted their desire to increase the accommodation in their hospital and he would consider it in communication with his medical advisers.

Central Provinces.

A Condolence Meeting.

NAGPUR, May 2.

A public meeting presided over by the Hon'ble Mr. M. B. Dadabhoi was held on Monday evening at Rajaram Theatre, Nagpur to express regret at the death of Rao Bahadur Rajaram Sitaram Dixit and offering condolence to the Hon'ble Mr. M. R. Dixit and family. A resolution moved from the Chair was carried unanimously. The attendance was large and representative.

Mysore.

A Chamber of Commerce for Mysore.

BANGALORE, May 1.

From enquiries it is understood that at the recent meeting of the merchants of Bangalore it was decided to establish a Chamber of Commerce for the Mysore State, and it is proposed to request the Dewan to formally open it at an early date. As yet the details regarding the proposal have not been settled.

TELEGRAMS.

BRIEF TELEGRAMS.

The following result of the Bombay Legislative Council elections has been declared:—to represent the municipalities of the Central Division, Mr. Daji Abaji Khare.

The P. and O. Company's steamer "Kashmir" with the outward mails of the 14th ultimo is expected to arrive in Bombay at 10 A. M. on Saturday next the 6th instant.

Major L. Cotterall, R. A. M. C. Surgeon to His Excellency the Viceroy, has succeeded Lt-Colonel Sir James Roberts Kt., C. I. E., as Honorary Secretary to the above Funds.

Her Excellency Lady Chelmsford has now formally taken over the Presidentship of the Central Committee of the Countess of Dufferin's Fund and of the Executive Committee of the Victoria Memorial Scholarships Fund from the Hon'ble Sir Reginald Craddock, K. C. S. I., who has recently been acting as President.

With the object apparently of strengthening the safeguards which protect accused men while in custody from unfair or improper attempts by the Police to extort confessions of guilt the Judicial Commissioner of Sind has issued fresh rules for use in the Criminal Courts of the Province. Great care and also great ingenuity have been exercised in this latest effort to secure that confessions of crime when made shall be voluntary, deliberate and uninfluenced by hope or fear.

సెయింటు జాన్సు ఆంబులేన్సుకు విరాళములు.

ఒక ప్రముఖుడు 17,414 రూపాయల వరకు.

సెయింటు జాన్సు ఆంబులేన్సు సంఘమువారి హిందూ కళ ఉపసంఘమువారికి సహాయము జల్లా మేజిస్ట్రేటు జి.డి. సిఫ్ పను వి. సి. ఎన్ గారు రూ. 17,414-18-6 విరాళము సంగరించి ఈ మొత్తమును వారి మెసపాటేమియూ యధ్వరంగమున ఆము కత్తుల ఉపయోగపడుటకు చందావలన బోగు చేసిరి. చందాదారులలో డిమాన్సు సుమారాజుగారు, రాయలవారి వారివారి పనినాదసింగుగారు మొ 2 వలరూపాయల బిచ్చి రి. ఇ. మిల్ని గారు 1500 రూపాయలు, కుమార్ రాధికా రామన్ బ్రదసాసింగుగారు 1000 రూపాయలు విరాళము సంగరించి. డిమాన్సునందలి యధ్వర ఆముపత్తిలో 12 మాసములవరకు 4 రోగుల చందముల నమచ్చుటకు సామాన్యమైన ద్వ సహాయనిధివారు 8 వల రూపాయల నొసంగి తిర్గుతు 50 విజయ కమిషనుగారు రెడీ క్రొను యధ్వరనిధిగారు 5000 రూపాయలను బంపిరి. దీనిలో మెసపాటేమియూ యధ్వరంగమున ఆముపత్తిలో ఉపయోగపడుటకు రామగడ్డరాజుగారు 5 వల రూపాయలు, జుజుప్ సహోద సాత్రాలల అస్తిసెంటు 50 రూపాయలును బంపిరి.

ప్రయ్యారూపియాదారి.

(ఒక విశేషమునుండి.)

బెజవాడ నుండి కీర్తిశ్రీమంత్రి శ్రీ రాజారంగయ్య అప్పారావు బహదరుగారి ఉత్తమువారు శ్రీ రాజా వేంకటాద్రి అప్పారావు బహదరుగారు 29-3-15 తేదీన కోర్టు ఆఫ్ వార్డుసుండి సంపాదించిన దనువాదము చేసికొనిరి. ఈ ఉత్తము ప్రాప్తము రాజారంగయ్య అప్పారావు బహదరుగారు మాడవాటి వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారికి వ్రాసి యిచ్చిన విల్లును ఆక్రమించుము శాశ్వతబద్ధము కావనియు జాచించుచు తమ మైవారికియందు ఉత్తరండ్రిగారు వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారికిచ్చిన ఆస్తులను తమిచ్చుదు రాంబట్టకనుటకు శ్రీ రాజా వేంకటాద్రి అప్పారావుపంతులుగారు, వేంకటేశ్వరరావు తది 50 చందవై బెజవాడ నుండి కోర్టులో వ్యాజ్యమును దెచ్చిరి. వీరికిప్పుడు రారలసిన ఆస్తుల విలువ కొన్ని లక్షలగుండును. బెజవాడ జాయింటు మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు క్లుప్తమున దనుకు విచ్చిన ఆస్తులను అదాయమును ఆక్రమించు గా వినియోగించుచున్నారని ప్రయ్యారు జమిందారుగారి సూపరింటెం డెంటు తెచ్చినవ్యాజ్యము ఇంకను విచారణముందున్నది. (త.కలస).

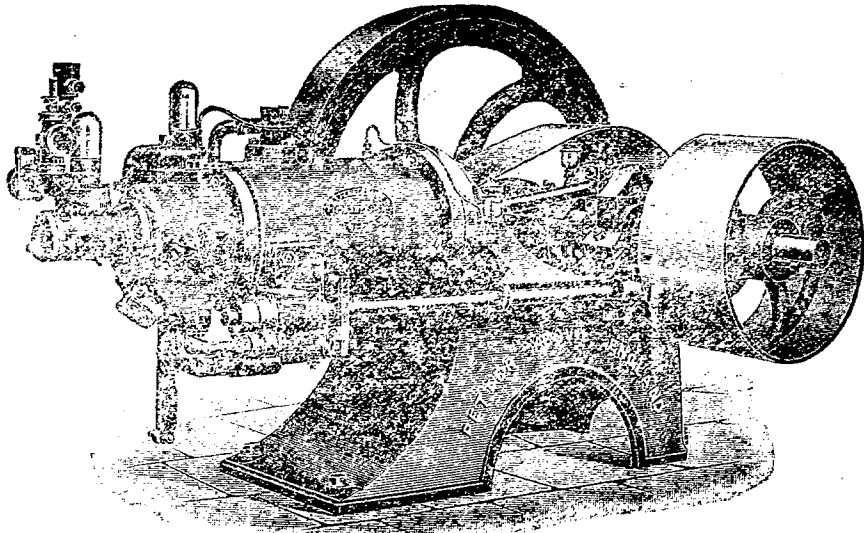
లాహోరు సనాతన ధర్మశాస్త్రాల.

లాహోరు మే 1:—నగరప్రముఖులూర్చిన 50 వల రూపాయల చందామును, కాశ్మీరుమహారాజుగారు ముసము ముసమునకిచ్చు గ్రాంటు వెయ్యిరూపాయలను, కూకలు రాజాగారు ముసమునకిచ్చు 100 రూపాయలను జూచి పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమునకు లాహోరు సనాతన ధర్మశాస్త్రాలను వి.వి. తింగతనముల లను విశ్వవిద్యాలయమునా జేర్చు కొనుట కంగీకరించిరి. ఈ శాస్త్రాలప్రసూపదవి లాహోరునందు ప్రభుత్వమువారి శాస్త్రాలయమున్న ప్రెసిదు రామప్రసాద కోశలగారి కిమిచుడినది. వీరు ఆక్స్ ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమున ఆనయ్యపరిశ్రమందు గృహధర్మ నవాధి.

పెట్రోల్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

గులభతుగు యంత్రములు - చక్కని పనితీరు - స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకమును ముచ్చటైన నడకయు, ఈయంత్రములకు గొప్ప ప్రఖ్యాతినిచ్చినవి. అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అపరిమితమున (Crude చమురుతోనైనను, మంచి చమురుతోనైనను, నిజమున్న నూనెతోనైనను, చక్కగా నడుపవచ్చును.

పెట్రోలు ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

- 1. తనంతటనే శ్రేణులైన రగుల్కలనుగల గొట్టములకు ప్రారంభించబడిన నై రెంపు అవసరములేదు.
- 2. తగులబడిపోయినందు రగుల్కలనుగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారులతో చెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేముడు ఒత్తిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కట్టెలనుబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కువచముడు వృధాగా కాలము. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును ఏ పరిమాణపుదానినైన 5 నిమిషములలో నడపవచ్చును. 6. బలకరములయిన పంచేము భాగములకు కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, స్థూలముగా నిర్మించబడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. పీటకు ఇంజనులు విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణమగుతున్నవి. 9. చుట్టూరకు పనిచేయుభాగమునకు లే: చక్రమునకు అపాయము సంభవించినప్పుడు నూనె స్పర్శము తనంతట అగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిజముగా కాపు. మరక్షితులగు నుండును. అనేకపరిమాణములలో స్టాంపుల నున్నవి తెలుపుటగాని, ఇతర విషయములకుగాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనుడు.

బెన్సు అందు కంపెని, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

(Baron & Co.) బ్యారన్ అందు కంపెని వారి మేలైన సువాసన నస్యపుపొడి, సాదానస్యము.

లిప్తాను మూత గ్లాసుబుడ్డి 1-కి రు. 0-4-0 దబ్బె బుడ్డకు రు. 2-8-0 పాకింగు పోస్టేజిఖర్చు ప్రత్యేకము. మొదటితరం సాదానస్యం కేర 1-కి ,, 0-14-0 రెండవతరం కేర 1 కి 0-12-0.

బ్యారన్ అందు కంపెని. 18 యె. సెకండులైవ్ బీచ్, మదరాసు.

చేతిపనులు, వృత్తులు

విరోధముచేసంగ్రామ మారంభమనండి పూర్వము తలె పడచుటనండి జరుగులైన సామానులు వచ్చుట తగ్గినది. ఇందుములమున మనదేశములోని వృత్తులకు అభివృద్ధి కలుగ వచ్చునని దేశాభిమానులు సంకోషించుచున్నారు. గాని నిజముగా పడచుటివ్యాపారము తగ్గిన జపాను మొదలగు తూర్పుదేశములనుండి దిగుమతులు వృద్ధి గడుచున్నవి. ఈ సంగతి యెంతయో విచారకరము. ఎవరు చెడినను, ఎవరు బాగుపడినను, మనహిందూదేశస్థితి మాత్రము వృద్ధి లోనికి రావచ్చును. మనదేశమునుండి భవము మాయముగనే పడచుటితో తూర్పుదేశా ఎగుమతిలగుచునే యున్నది.

ఇట్టిస్థితిలో, మనదేశమును చేతిపనులకు వృత్తులను అభివృద్ధి చేయుట కింకను దేశస్థు లంతఉన్నదేశకపు రాతదని కొందరి యభిప్రాయము. ఏ దేశానున్నను చేతిపనులమాత్రము వృద్ధిలోనికి రావచ్చును. అందులో చెప్పవలసినదిగాని సంగతి మరి అధ్యాముగ నున్నది. కొన్నిపనులకు ఇప్పుడే ఆరంభించుట నష్టకరమై యుండవచ్చును. గాని ప్రపంచోత్పత్తి మొదలు బట్టలనేతకు మనదేశము పోతుంది యున్నది. ఈ దేశమునుండియే తక్కిన దేశములవారు యావృత్తిని కల్పి రాకురాను అభివృద్ధి చేసికొని ప్రస్తుతము విశేషలాభము బొందుచున్నారు. అనేకములకు నూతనయంత్రములను ఇంగ్లాండు, జర్మనీ జపాను మొదలగు దేశములలో కనిపెట్టిరి. ఆయంత్రములను తెప్పించి మన దేశములో బొంబాయి, కలకత్తా చెన్నపట్టణము మొదలగు పెద్దపెద్ద స్థలములలో కొన్ని యందగ్రామములకు స్థాపించి యున్నారు. అయినను ఇవి అన్నియులకని దేశమునకు నుపదిన వస్త్రములను తయారుచేయ లేవచ్చును. అందువలన నైదేశముల నుండి కొట్లకొలిది విలువగల వస్త్రములు దిగుమతిగడుచున్నవి. ఇందు మూలమున మనము విశేషనష్టము బొందుచున్నామని చెప్ప నవసరములేదు.

బట్టలనేత వృత్తిగాగల సాలివాండు బహుబీదలగుచున్నారు. కొందరు వారివృత్తినిమాని యతావలను చేయుచున్నారు. కొందరు నితరపేదలయి, భిక్షులయి జీవితము చేయుచున్నారు. ఇంతగొప్ప దేశములోని యిట్టి లాభకరమైన నేతవృత్తికి యెట్టి మరవధ కట్టినది.

విశాఖపట్టణము గంభాను మొదలగు జిల్లాలలో ఒక బట్టల ఫ్యాక్టరీ అయినను యున్నట్లు కనబడదు. కొంతకుండి భువలు భాగ్యపు మరలు తెప్పించి కొన్ని ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించి వారు. గాని చేతి పనులు వృత్తులనుగూర్చి వారికేమైనను ఆలోచన యున్నట్లునోరదు. పూర్వము యిట్టిఫ్యాక్టరీలను స్థాపించి లాభకరముగ నడిపించుటకు కావలసిన తెలివగు నిద్యానంతులు లేనందున కొన్నిఫ్యాక్టరీలు నష్టపడివి. కొన్నిసంవత్సరముల క్రిందట భీమనిపట్టణములో స్థాపించబడిన యొకబట్టల ఫ్యాక్టరీకి ఇట్టి అనధయే పట్టింది. రాజాంబాది బట్టలఫ్యాక్టరీకి వచ్చిన అనధకు ఆంధ్రులందరకు మిక్కిలి విచారించుచునే యున్నారు. ప్రస్తుతము ఆంగ్లేయవిద్యలో వారిలే ఎట్లైనా ప్యాషయి తగ్గవత్ నేత పనులకు తెలివర వృత్తులను యితరదేశములకు బోయి నేర్పుకొని వానిని లాభకరముగ నడుపుటకు సామర్థ్యము గలవారకొందరు దేశాభిమానులు మన ఆంధ్రులలోనే యున్నారు. ఈవిషయము మంకెంతయో ప్రార్థన గలుగజేయుచున్నది. భవసంపన్ను తెరయినను ఇట్టివారిని యితరస్థలములకు బోయి యొక వారిపనులను దేశవృత్తులను అభివృద్ధి చేయుటకు దేశపరమగు కావ్యము. ఇట్లుచేయు భవము దేశములో విశేషకీర్తి బొందుటయే గాక స్వలాభము గూడ విశేషము బొందిగలదు.

దేశవృత్తులను వృద్ధిబొందించునిమిత్తము ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించుటకు గాని మరయేవిషయమునుగూర్చిగానికంచేకము ఆ నేతలందరుట నూజము ఆంధ్రులే ననేవ తిట్టి పనులలో వారి భవమును వ్యయ పెట్టినట్లు.

వికారియూ ఆనువ త్రి కాకినాడ

అంతరక్షణములు సమస్త బహుచక్కగా శ్రీకృష్ణములు బాగుజేసబడును. డి.కె.పాదము.

STEARNS WINE

పైరకసు వై ఆఫ్ కాడ్లివరు ఎక్స్ ప్రెస్సు

లోహముతో గూడినది. సాలిపోయినట్టియు, బలహీనులగునట్టియు జనులకు యథాబల మొనంగగలదు. ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును గలిగించును. మందుయెండలలో నయితము తృప్తికరముగ బనిచేయుగలదు.

సస్యత్తుక, పొందు, కుడు, భీరునులకు బాగానర్పగల చక్కని యావధము.

అన్ని మండలములలోను బహుశలలోను ప్రోత్సాహము కలిగించబడును.

మోహినీ తైల ము 5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0-12-0 అన్యకాంజనుడిపో 6, తలుపుకట్టిడి, మదరాసు.

OFFICE CLOCK. ఆఫీసు గడియారము

(ఎనిమిది కోణములు) చాలా గట్టిది. విరకాలము మరన్నకు అక్కలేదు. సరియైన కాలము చూపును. కదిలేళ్ళ బరువుండును. గృహములలోను, ఆఫీసులలోను, హోటల్లలోను ఉపయోగము నిమిత్తము పెనుముగా చేయించబడినది.

8 అంగుళముల యెనామియల్ డేయిలగలదు. గడియారము నిడివి అం. 19½, కేటల్పు అం. 11½. వారముకోణములకు ఒక పర్యాయము భీము చాలాను. గంటలు పెద్దధ్వని యిచ్చునట్లు కొట్టును. (1) సావా 9-8-0, (2) అంగంటుకొట్టుది 01-0-0 (3) బటనుగలది 10-8-0, (4) అలారముతో 11-0-0.

2 రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపవలయును.

వలయువాడు:—గౌతా అందు కో K.P. 67 ఆదియప్పనాయకవీధి, మదరాసు.

కుంతల

చక్కని తెలుగునవల. చదివితేరినవలయు. ఇది గుంటూరుకోట్ల స్త్రీదేవు మందపాటి పేంకట పరదరాజముశర్మ, బి. ఏ., నిరచితము.

వెల 8 అణాలు. గ్రంథాలయములకును, స్త్రీలకును విద్యార్థులకును వెల 7 అణాలు. గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద దొరకును.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

తెలుగు వాడుకలో

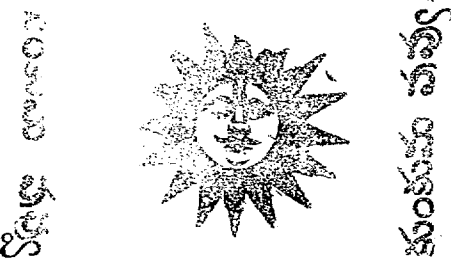
గుణ వర్ణనము

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత

ప్రతివారము వేలవేలు విక్రయము
చక్కని డబ్బితో ధనా సీసా 1-కి వెల 0-3-0.
తలనొప్పులను, నొప్పులను, వాయువు పోట్లు బోగొట్టును
చర్మపుంజుల చారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
నునాసన గలిగి యుండును.
అమృతాంజనం డిపో 6, తంబు చెట్టిపల్లి, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

వృక్షములను నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మామిడి దొరకును. కొనువారు సూర్యుని
కుంకుమ గుణనిర్ణయము. కరస్పాండ్లను మొదలగునవి
ఉంగ్గిచేసి వ్రాయవలయును.

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ
(55) 21, హమ్మంపల్లి, బొంబాయి.

సదాచారము

వాంఛితార్థము

సూర్యోదయార్థము లేదు మొదలు రాత్రి
శయించువరకు ఆచరించవలసిన విధులను ధర్మశాస్త్ర
వచనములలోని తెలుగు చరక సుకుప్తాది వైద్యగ్రంథ
వచనోదాహరణములతోడను చుంతుము మున్నగువానికి
తెలుగు వాళ్ళును ఇందు చాగిసియున్నాము.

దీనిని గల విషయములు:— ప్రాతస్మరణము 15
విధములు, ఋగ్వేదము ప్రాతస్మరణము, ప్రాతశాల దగ్గు
నీచములు, మూర్తిప్రతిష్ఠాత్మకం, శాచవిధి, గంధాచవిధి,
గాయత్రీదంతకావ్యములు, దంతధారకావ్యములు, నిషిద్ధ
తిధులు, ఋగ్వేదము ప్రాతస్మరణము, యజుర్వేదము
ప్రాతస్మరణము, సామవేదము జపచారణము, ఉత్తర
పుండ్ర భస్మధారణము, ద్విచాక్రము సూర్యసమస్కార
వద్దతి, సూర్యమంత్రము, సూర్యోపస్థానము, గురుధ్యానము,
ఆత్మజ్ఞానము, సవచనము భాగ్యములు, రుద్ర, విష్ణు,
సూర్యుని, వసిష్ఠ, గణపతి, కాళి, స్వర్ణమాత్రములు,
ఋగ్వేదము యజుర్వేదము భోజనవిధులు, భోజనధర్మ
ములు భోజనానంతర జప్తములములు, పంచాయతన స్థాపన
విధానము, యజ్ఞోపవీత ధారణవిధి, వైశాఖ్యం జైరాదివిధులు,
అమావాస్యతీర్థ తీర్థము, తాంబూలవిధి మున్నగునవి
న్నియోగలపు అందము కలిగియున్నది. 1-8-0.

ఇతరగ్రంథములు లభించును.

చిరు నామా: ఎడిటరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు.

గోరొజనము తులం గకి 2-0-0

రసభస్మము

తులము 1-కి రూ 0-10-0

మంత్రము పువ్వు

" " " 2-0-0

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్నంజిల్లా అనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణ
స్టీమ్ ట్రాక్ లిమిటెడ్ కంపెనీవారివల్ల ఈ 1916 సం॥ మేము
1 వ తారీఖు లగాముకు మిక్కిలి నవీకరణలను ననుసరించి
చక్కని యేర్పాట్లతో ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థము అనకా
పల్లి మాడుగులగ్రామముకు వోడవరము వద్దాగ్రామముల
మార్గముగా స్టీమ్ మోటారుబండ్ల రాకపోకలు స్థాపించబడును.
ఈబండ్లలో మొదటి రెండవ తరగతుల వోట్లు మాత్రమే
అందుబడియున్నవి.

బండ్ల రాకపోకల కాలములవివరం.

(1) మాడుగులనుండి తెల్లవారి గం 5 ని 30 కు బయలు
దేరి వద్దాది వోడవరములమీదుగా అనకాపల్లికి గం 7 ని 45
కు చేరును. (2) అనకాపల్లినుండి తెల్లవారి గం 10 ని 15 కు
బయలుదేరి వోడవరము వద్దాదిమీదుగా గం 12 ని 30 కు
మాడుగుల చేరును. (3) మాడుగులనుండి తరగతి గం 1 టకు
బయలుదేరి వోడవరములమీదుగా గం 3 ని 15 కు
అనకాపల్లి చేరును. (4) అనకాపల్లినుండి రాత్రి గం 9 ని 20
కు బయలుదేరి వోడవరము వద్దాదిమీదుగా రాత్రి గం 11
ని 35 కు మాడుగుల చేరును.

టిక్కెట్ల క్రయముల పట్టి.

టిక్కెట్ల విశేషము	మొదటి తరగతి	రెండవ తరగతి
అనకాపల్లి - వోడవరము	0-12-0	0-6-0
అనకాపల్లి - వద్దాది	1-2-6	0-9-3
అనకాపల్లి - మాడుగుల	1-8-0	0-12-0
వోడవరము - వద్దాది	0-6-6	0-3-3
వోడవరము - మాడుగుల	0-12-0	0-6-0
వద్దాది - మాడుగుల	0-8-0	0-4-0

హెచ్చరిక:— 11 వయస్సుకు లోబడిన పిల్లలకు అర్హ
చార్జీలు పుచ్చుకోవలెను. మొదటితరగతి ప్రయాణికులకు
25 పాసులను రెండవతరగతి ప్రయాణికులకు 20 పాసు
లను చార్జీలు మినహాయించబడును. ఇంతకు హెచ్చుకు
5 పాసులకు పైను 1-కి 1 వై అనగా ఒక డబ్బుది నంతున
చార్జీ పుచ్చుకోవలెను.

రాధాకృష్ణ స్టీమ్ ట్రాంసిట్ కంపెనీ, అనకాపల్లి.
ప్రాత్యుటకు:— వాగులకొండ రాధాకృష్ణయ్య, మదరాసు
N. Radhakrishniah,
148-149, Devarajamodali Street, Madras.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని కాగుచేయు
విధములను నేర్పుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చునో యేర్పాట్లను యేర్పాటుచేయునో అని చెప్పి
కొయినపుడు స్వల్పముగానే యీ రిపేరులను యావంతుల
వల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
కోర్సుల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
నపుడు మోటారుపాఠశాలనుండి లైసెన్సు యిచ్చించి ఉపయోగమును,
యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి గ్లాసులు జూన్ నెల 15 తేదీ నుండి ప్రారంభమగును.
క్లాసులో చేరలచిన విద్యార్థులు మే 31 వ తేదీ గాని
అంతకు ముందుగాని ధరభాగముల చేసికోవలయును. పాఠ
శాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు లా వొసంగబడును.
ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాల్లీ లండన్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

ప్రతిదినమును ముఖ్యముగ వుపయోగకరమైనది

వైద్యవిద్య

దీనియందు మందుల వైద్యబోధనలు నిండియున్నవి.
144 పుటలుగల పుస్తకము మీ యింటివద్ద ఏ కచ్చులు లేక
అపోనేజి ఖర్చులు కూడ లేక మీకు యిచ్చించేటట్లు వుంటే
తీసికొనుటకు నవ్వుములేదా? నేడే ఒక పుస్తకమును
ప్రార్థించును. రాజవైద్య నానాకాండ కేశవశర్మ,
188 20, చీనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీయర్లు

288 24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు
మోటారురోడ్డు టోన్లు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపువిధానము
ను పాఠశాలభ్యాసముల గలవివరములు. ప్రత్యేక గమనిక:—
ఈ పాఠశాల విద్యార్థులకు ఉచితముగ నవతియ్యుభోజనములు
ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతివైద్యధర్మమున క్లాసు ప్రారంభ
తరువాత, తరువాత వైద్యకళికి విభాగపుచేయబడును. స్వల్ప
సంఖ్యయే దీనికి సరిపడును. మనదేశమున కిచ్చినవలెను.

ఆయుర్వేద ఔషధములు

అగస్త్యులవారి ప్రక్రియలు.

“అండవృద్ధి, బూరకాళ్ళ తరుణి పరిహారం”

7 పూటలలో మంచిగుణము. నిర్మలమైనది. ఇంకా
మేవావారినోప్పులు, వాయువులు, వాపులు, నూతన నిలకడ
క్లిష్టనోప్పులు, తిమిరము, అంగుళము కటివారములు, చిరకాలపు
నడుమనోప్పులు మొదలగు చాట్ల కమ్మక మిదియే? వుచ్చు
కొనిన వెంటనే గుణము తెలియనగును. తెలు రూ. 8-8-0.

“నర్వమేహకుష్ఠ కుతారము”

ఈ సిద్ధౌషధము, మేహవైకల్యమును, గజచర్మ
ములు, కాళ్ళచేతులు, ముక్కు, చెవులు, కండ్లు మొదలగు
అంగములను తిరిగి నేర్పియున్నాము, అద్దకజ్వరము, బిల్లిజ్వరము, నవ్వాని
సంబంధముల కొలుకులు, పిట్టకు దివ్యాత్మతము. రక్తకుడికి
రాజుకంటిది. 10 కోణులలో అపరిమితమైన గుణ మిచ్చును.
10 కోణులకు, తెలు రూ. 5-0-0 5 కోణులకు తెలు రూ. 3.
వైద్యాధ్యములచే గుణములైనయెడల సామ్య వాచనము
పంపబడును.

ఈ వైద్యముల క్రిందిపుస్తకాలయమున దొరకును.

శ్రీ త్యాగరాజశతకీర్తన స్వరావళి

స్వర, తాళ, గమక, సంఖ్యాధానములలో కూడినది
చక్కనియెడు రూ. 8-8-0
గ్రంథకర్త “ప్రాచీన సంగీత పుస్తకశాల”
8/12, ఆలంగాట్రాపిల్లపల్లి, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయు
ర్వేదీ యాషధ ప్రదర్శనములయందు నిచ్చిరి.

జాందూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్షా.

లేహములు, బిల్లలు, మాత్రలు మొద
లగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారంబున
సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టికకై వ్రాయుడు.
ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

శ్రవణశక్తియున్నయు నాంగ్లేయ భాష
లోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధాని
లోను ఏజంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆంగ్లమున కాళ్ళకును ఖుమారులకును స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్లునున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆంగ్లభాషయును కలుగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును అయుర్వేదము ఇచ్చించు
ను. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జీ
యు మేమే భరించినంపెదము-వెంటనే ప్రార్థించు.

వైద్యశాస్త్ర మునిశింకర్ గోవిందశర్మ,
అతరంగరహిత ఔషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

367] నూతన రోమసంహారి బేగంసాహిసాహి

దేశమందలి యే భాగ
మున నుండు రోమములనే
కాని ఈ నూతన రోమహారి
సోపు ఒక కూరి వుపయోగిం
చినయెడల రోమములను శు
ద్ధముగ పోగొట్టును-చర్మము
యొక్క స్వభావమైన రం
గును కాంతికిచేతుపుచేయక
రోమములనుపోగొట్టునోవ.

ఇది ఒకటి. తెలు 8 పిల్లలు వెట్టికి 1-0-0 రూ. ఖర్చు 4 అ.
ఆర్. వి. కండిట్ అండ్ కంపెనీ 6, బందనపల్లి, మదరాసు.